

KU6

Värit – pintaa syvemmältä

Materiaalimaksu (2. ja 3. vsk)

- Kurssin materiaalimaksu on **8e**, ja se maksetaan suoraan tilille:
- **FI83 1751 3500 0197 84**

- Saaja: Lohjan yhteislyseon lukio
- Viestikenttään: Oma nimi ja kurssin numero

Kurssin tavoitteet

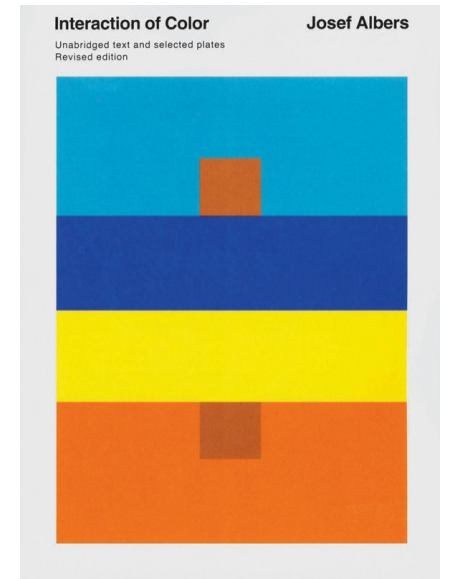
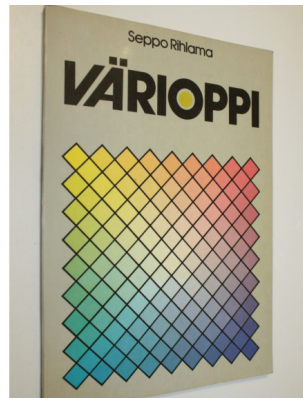
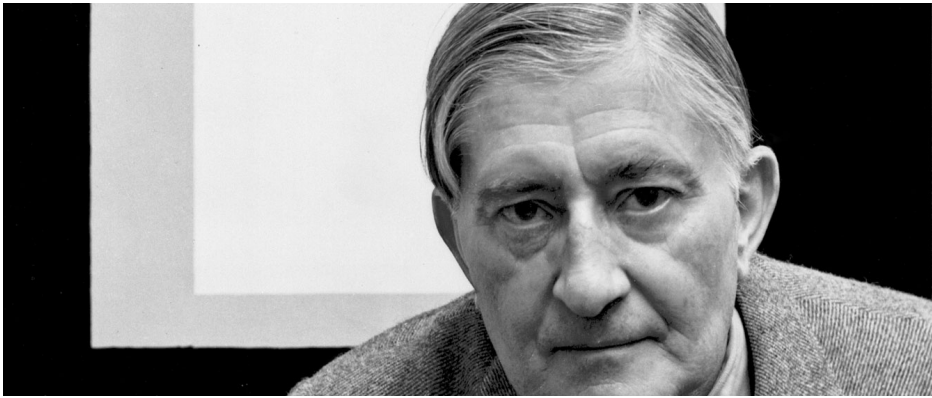
Tutustutaan väreihin ja niiden käyttöön laaja-alaisesti

Opitaan väri-ilmaisua, väripsykologiaa, värisommittelua ja värien käyttöä tilallisuuden kuvaamisessa

Opitaan yleisiä teknisiä taitoja erityyppisten värivälineiden kanssa työskennellessä

Opitaan käyttämään väriterminologiaa ja rakentamaan teoksiin väriharmonioita ja -kontrasteja

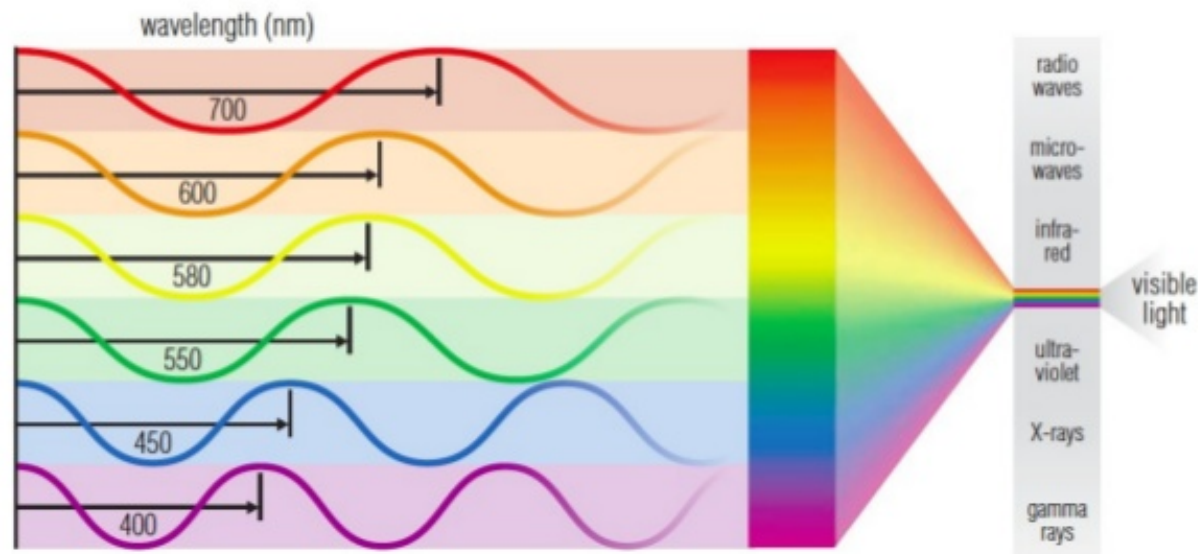
- Ole aktiivinen tunneilla, osallistu keskusteluihin ja esitele väriharjoituksiasi rohkein mielin muille kurssilaisille.
- Työskentele tehokkaasti – erityisesti kurssin alussa. Älä jää vatvomaan ideoita liikaa, vaan tartu toimeen, jotta pysyt muiden tahdissa. Alussa kurssi on hyvinkin ”tekninen”!
- Kysy, jos on kysyttävää ja ehdota, jos tulee mieleen jotain tiettyä, jota toivoisit kurssilla käsiteltävän yhteisesti.
- Kurssilla portfolio ja lopputyö ovat molemmat arvioitavia tehtäviä. Pyri myös portfolioharjoituksia tehdessäsi itseäsi visuaalisesti miellyttävään lopputulokseen.

Mitä väri on?

1. Väri on valoa.

- Valo on aaltoliikkeinä etenevää sähkömagneettista säteilyä, jossa jokaista aallonpituutta vastaa oma värisävyensä
- Aallonpituuksilla värit siirtyvät väriympyrää noudattaen:

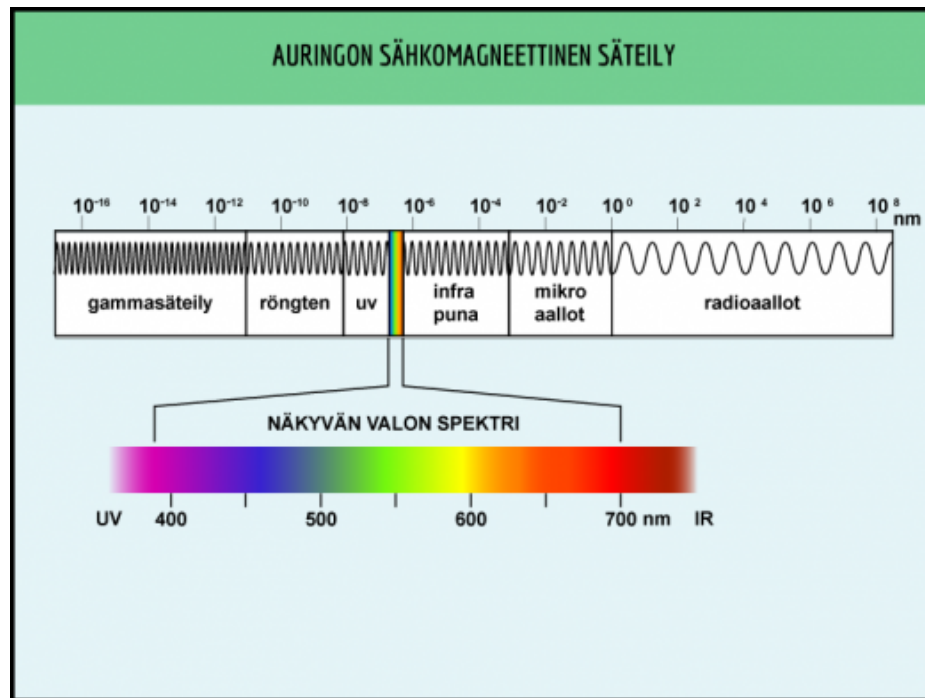
Mitä väri on?

2. Väri on näköaistimus.

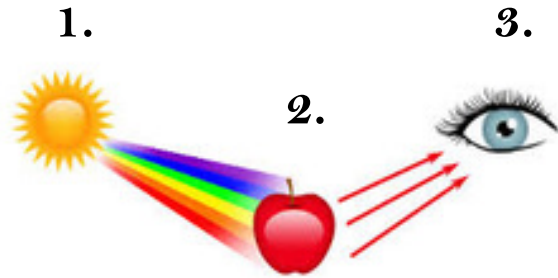
- Pimeässä emme näe värejä, sillä väri näkyy vasta **valonsäteiden heijastuessa esineestä**
- Valkoinen väri/valo heijastaa kaikkia muita värisävyjä eli pitää sisällään kaikkien värien aallonpituudet

- Väritön/valkoinen valo pitää sisällään kaikkien värien aallonpituudet. Se voidaan hajottaa prisman avulla värilliseksi **spektri**ksi eli kirjoksi. Toisin sanoen prisma rikkoo värit omiin aallonpituuksiinsa
- Spektri on se osa valosta, josta näköhavainto syntyy ihmisilmälle (Ihminen ei siis kykene havaitsemaan kaikkia olemassa olevia valon aallonpituuksia eli värejä)

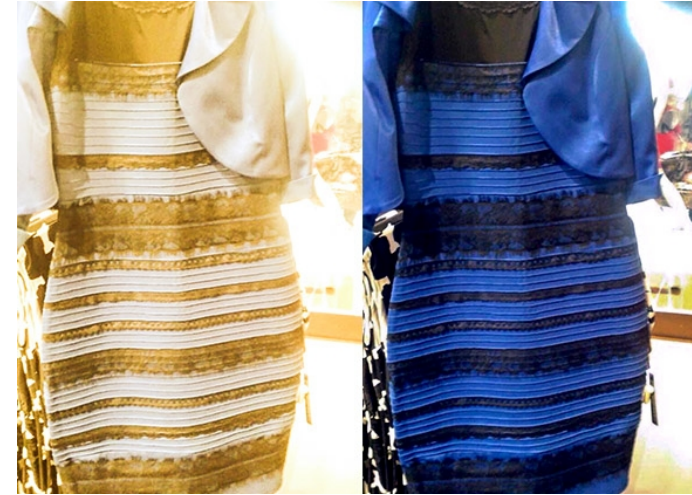

Värien havaitsemiseen vaikuttaa kolme tekijää:

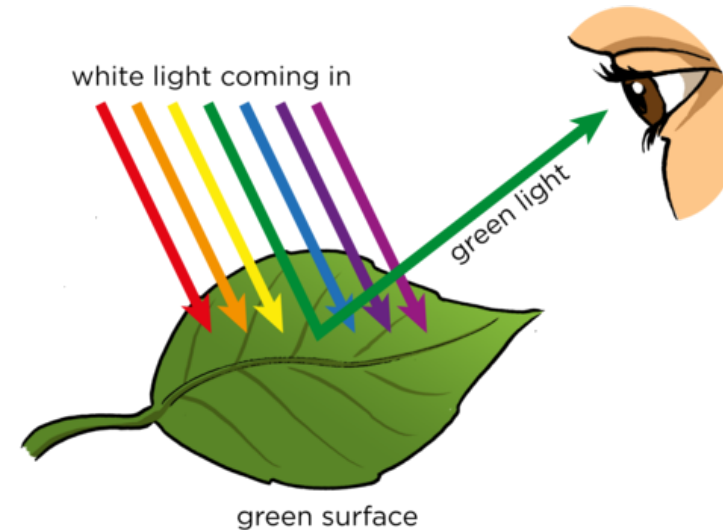
1. Valonlähteen ominaisuudet

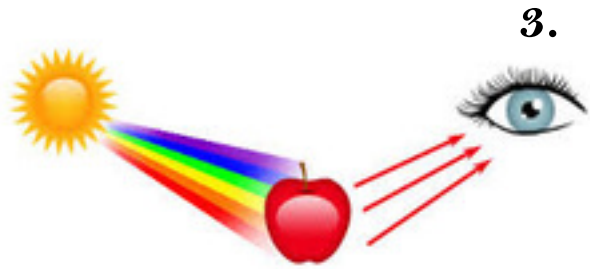
(eri valossa väri näyttää erilaiselta, esim. päivänvalo vs. keinovalo tai auringonvalo eri vuorokaudenaikoina)

2. Heijastavan pinnan tai suodattavan aineen ominaisuudet

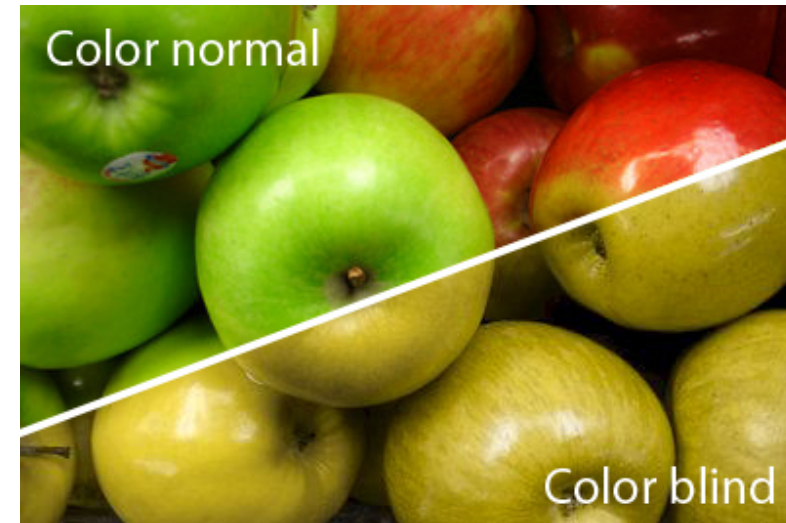
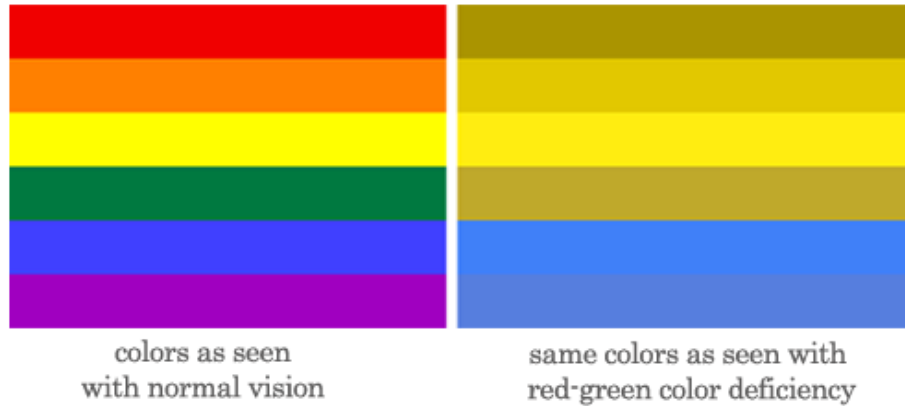
(eri esineet heijastavat eri aallonpituuksissa: Esimerkiksi vihreä väri esineessä syntyy siitä, että sen pinta heijastaa ainoastaan vihreitä valoaaltoja)

3. Katsojan silmän herkkyyys

(Esimerkiksi: naiset näkevät yleensä useampia värisävyjä kuin miehet, nuoret useampia kuin vanhat, värisokeus yms.)

Värinäöstä:

<https://www.hs.fi/tiede/art-2000008409496.html>

Testaa näetkö värit kuten muut:

<https://www.hs.fi/tiede/art-2000006366076.html>

Värisokeudesta on saattanut olla etua

Kivipelto Arja, 27.12.2005 2:00, HS.fi:

Puna-vihervärisokeat erottavat muita ihmisiä paremmin khakin sävyjä, selvisi Britanniassa tehdyssä tutkimuksessa.

Puna-vihervärisokeuden on perinyt kuutisen prosenttia miehistä ja paljon pienempi osuus naisista. Heidän silmiensä vihreälle valolle herkät tappisolut toimivat väärin tai puuttuvat.

Cambridgen ja Newcastle upon Tynen yliopiston tutkijat suunnittelivat korttitestin, jossa tarkoituksellisesti suosittiin puna-vihervärisokeita. He löysivät 15 khakin sävyä, jotka tavallisella näöllä varustetut erottivat vain vaivoin toisistaan. Tutkija Gabriele Jordan ei itsekään nähnyt eroja.

"Tajusin, kuinka äärimmäisen turhauttavaa on, kun testissä tivataan näkymättömiä värejä", hän kuvasi kokemustaan "värisokeudesta" Nature-lehden verkkosivuilla.

Häneltä kului noin 90 minuuttia testiin, jossa piti arvioida, kuinka erilaisia vihertävät ja ruskehtavat sävyt ovat 105 korttiparissa. Puna-vihervärisokeat suoriutuivat kokeesta puolessa ajassa tai nopeammin.

Tutkijat arvelevat, että poikkeavasta värinäöstä on saattanut olla hyötyä jossain evoluution vaiheessa. Erilaiset näkijät ovat ehkä löytäneet paremmin ruokaa lehvästöstä tai ruhosta.

FM 100: Testaa oma värien havaintokykyysi

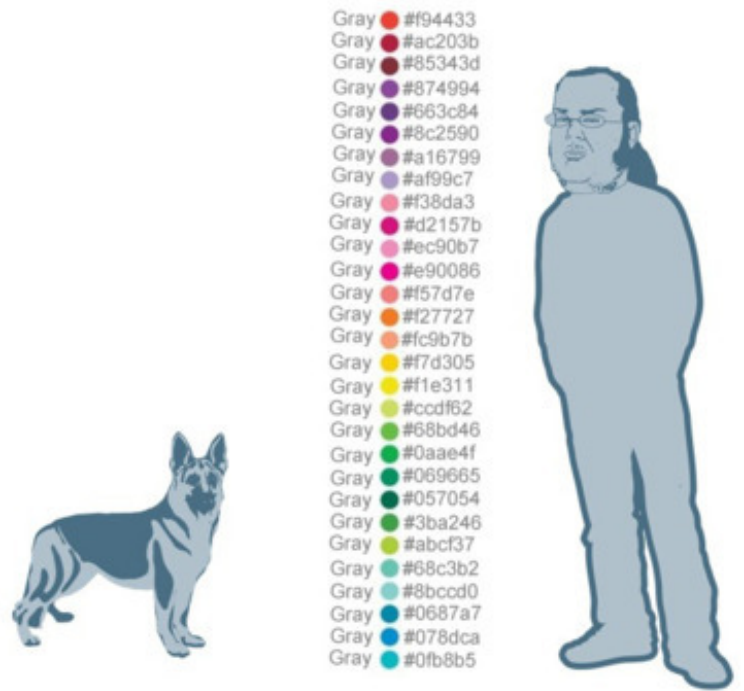

<http://www.xrite.com/online-color-test-challenge>

Erilaisia värimalleja eri tarkoituksiin:

- HEX triplet = HTML-koodi = #000000
- RGB = red, green, blue, tietokoneissa ja televisioissa
- CMYK = cyan, magenta, yellow, key (musta), painotuotteissa
- HSL = hue, saturation, lightness, kuvankäsittelyssä
- HSV = hue, saturation, value

HSL to RGB [\[edit \]](#)

Given a color with hue $H \in [0^\circ, 360^\circ]$, saturation $S_{HSL} \in [0, 1]$, and lightness $L \in [0, 1]$, we first find chroma:

$$C = (1 - |2L - 1|) \times S_{HSL}$$

Then we can find a point (R_1, G_1, B_1) along the bottom three faces of the RGB cube, with the same hue and chroma as our color (using the intermediate value X for the second largest component of this color):

$$H' = \frac{H}{60^\circ}$$

$$X = C \times (1 - |H' \bmod 2 - 1|)$$

$$(R_1, G_1, B_1) = \begin{cases} (0, 0, 0) & \text{if } H \text{ is undefined} \\ (C, X, 0) & \text{if } 0 \leq H' \leq 1 \\ (X, C, 0) & \text{if } 1 \leq H' \leq 2 \\ (0, C, X) & \text{if } 2 \leq H' \leq 3 \\ (0, X, C) & \text{if } 3 \leq H' \leq 4 \\ (X, 0, C) & \text{if } 4 \leq H' \leq 5 \\ (C, 0, X) & \text{if } 5 \leq H' \leq 6 \end{cases}$$

Overlap (when H' is an integer) occurs because two ways to calculate the value are equivalent: $X = 0$ or $X = C$, as appropriate.

Finally, we can find R , G , and B by adding the same amount to each component, to match lightness:

$$m = L - C/2$$

$$(R, G, B) = (R_1 + m, G_1 + m, B_1 + m)$$

- Captain Disillusion: Color
- <https://www.youtube.com/watch?v=FTKPOY9MVus>

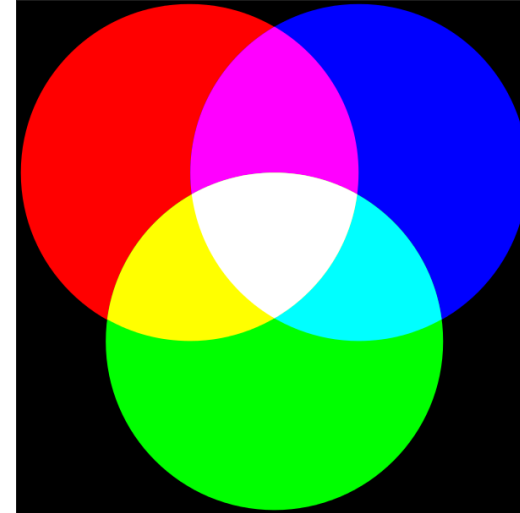
J. W. Goethe 1749-1832

- <https://youtu.be/QnfVIENcHbU?t=203>
- Runoilija, romaanikirjailija, näytelmäkirjailija, humanisti, tutkija ja taidemaalari, myös Weimarin pääministeri, joka tutki valon ja värin käyttäytymistä kommenttina Isaac Newtonin optiikan teorialle

Päävärit ja välivärit

- Päävärit ovat **punainen, sininen ja keltainen** sen vuoksi, että ihmissilmässä värejä havaitsevia osia, **tappisoluja**, on kolmenlaisia. Näiden kolmen solun on aikaisemmin katsottu heijastavan nimenomaan kolmea pääväriä
- Nykytiedon mukaan keltaisen tilalla olisikin vihreä, ja keltainen onkin punaisen ja vihreän valon yhdistelmä
- Miten sitten näemme muita värejä kuin päävärejä? **Aivot tekevät tappisolujen havaitsemista valoärsykkeistä värisekoituksia** aivan samalla tavalla, kuin maalari sekoittaa maaleja

- Silmän sisällä kaikki muut värisävyt syntyvät näistä kolmesta väristä sekoittamalla
- Sama menetelmä on käytössä myös esim. valokuvauksessa, sanomalehtien värikuvissa ja television värikuvassa

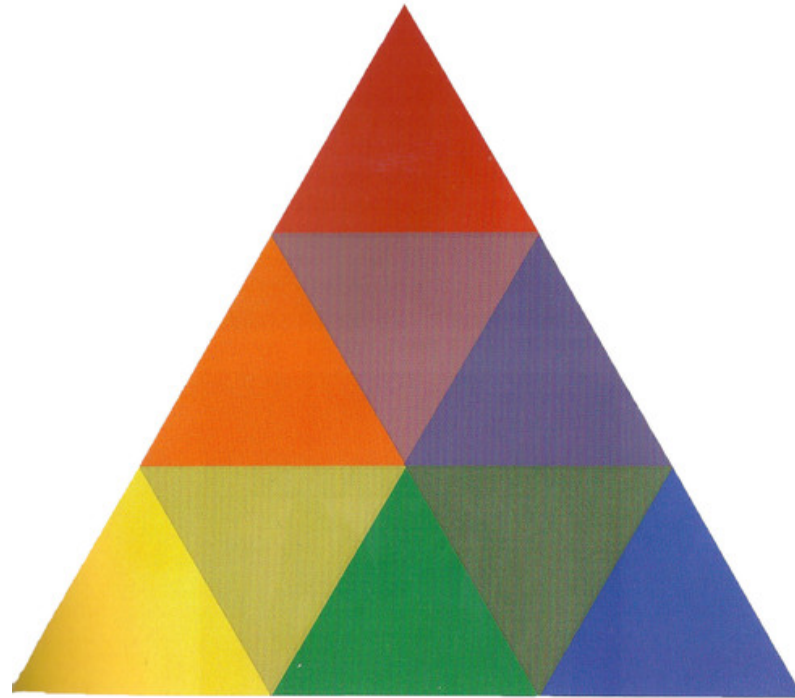
RGB-värit,
valon päävärit
lisäävä/additiivinen järjestelmä

CMYK-värit,
kiinteän aineen päävärit
vähentävä/subtraktiivinen
järjestelmä

Päävärit ja välivärit

- **Kun kaksi tappisoluä havaitsee yhtä aikaa, syntyy väliväri** (esim. sininen tappisolu ja punainen tappisolu havainnoivat = silmä näkee violetin värin)
- Kun mikään tappisolu ei pääse yksinään voitolle, vaan kaikki havaitsevat yhtä aikaa, on lopputulos **samea tai harmaa**

Kylmät ja lämpimät värit

- Vaikka päävärejä on kolme, on näistä kolmesta vaikea saada sekoitettua puhtaan sävyisiä välivärejä. Tämä johtuu siitä, että maalin väripigmenteistä ei ole osattu tehdä sekä tarpeeksi puhtaita, että hyvin valoa kestäviä.
- Siksi päävärit on täytynyt rikkoa kahteen, **kylmään ja lämpimään sävyyn, joista päävärin lisäksi löytyy hiukkanen toista sävyä**

	Kylmät	Lämpimät
PUNAINEN =		KARMIINI + SINOOPERI
SININEN =	ULTRAMARIINI + PREUSSI	
KELTAINEN =	KADMIUM + KROMI	

Cinnabar red (warm)

SINOOPERI PUN.

KARMIINI PUN.

Carmine red (cold)

KROMI KELT.

Chrome yellow (warm)

P
E
R
U
S
P
A
L
E
T
T
I

KADMIUM KELT.

Cadmium yellow (cold)

PREUSSI SIN.

Prussian blue (warm)

ULTRAMARIINI SIN.

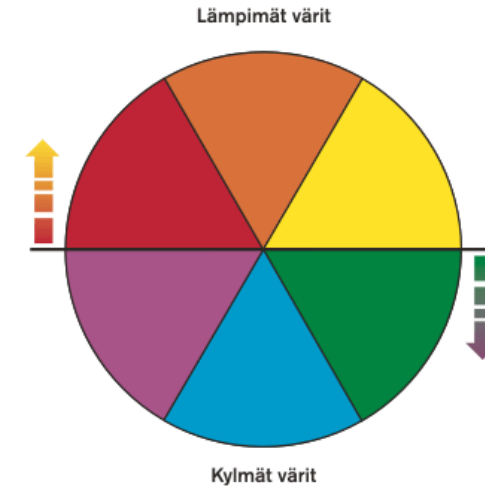
Ultramarine blue (cold)

• LÄMPIMÄT

• KYLMÄT

- Väriympyrällä kylmät värit ovat sininen, vihreä ja violetti, ja lämpimät värit ovat punainen, keltainen ja oranssi. Siksi esim. sinistä sisältävä keltainen (KADMIUM) on kylmä, mutta punaista sisältävä keltainen on lämmin (KROMI)

SINOOPERI (L) = Punainen, jossa on hieman keltaista
KARMIINI (K) = Punainen, jossa on hieman sinistä
ULTRAMARIINI (K) = Sininen, jossa on hieman punaista
PREUSSI (L) = Sininen, jossa on hieman keltaista
KADMIUM (K) = Keltainen, jossa on hieman sinistä
KROMI (L) = Keltainen, jossa on hieman punaista

Välivärien sekoittaminen:

Puhdas sävy

VIHREÄ = SININEN + KELTAINEN	(KADMIUM + PREUSSI)
ORANSSI = PUNAINEN + KELTAINEN	(SINOOPERI + KROMI)
VIOLETTI = PUNAINEN + SININEN	(KARMIINI + ULTRAMARIINI)

Harjoitus 1: Puhtaat värit paletilta

Lämpimät perussävyt	Kylmät perussävyt	Puhdas pääväri	Puhdas väliväri
Sinooperi	Karmiini	Punainen	Violetti = karmiini + ultramariini
Kromi	Kadmium	Keltainen	Oranssi = sinooperi + kromi
Preussi	Ultramariini	Sininen	Vihreä = kadmium + preussi

Harjoitus 2:
Sekoita kaikkia
sävyjä uudelle
paperille.

Esim. sinooperi +
kromi, sinooperi +
kadmium,
sinooperi +
preussi, sinooperi
+ ultramariini jne.

Harjoitus 1: Puhtaat värit paletilta / Exercise on mixing pure colours

1. Task: Draw a grid as follows on your paper. Follow the instruction below and mix the right pure colours on your grid. Name the colours to keep track!

Warm basic hues	Cold basic hues	Pure primary colour	Pure secondary colour
Cinnabar	Carmine	Red	Violet = carmine + ultramarine
Chrome	Cadmium	Yellow	Orange = cinnabar + chrome
Prussian	Ultramarine	Blue	Green = cadmium + prussian

2. Task:

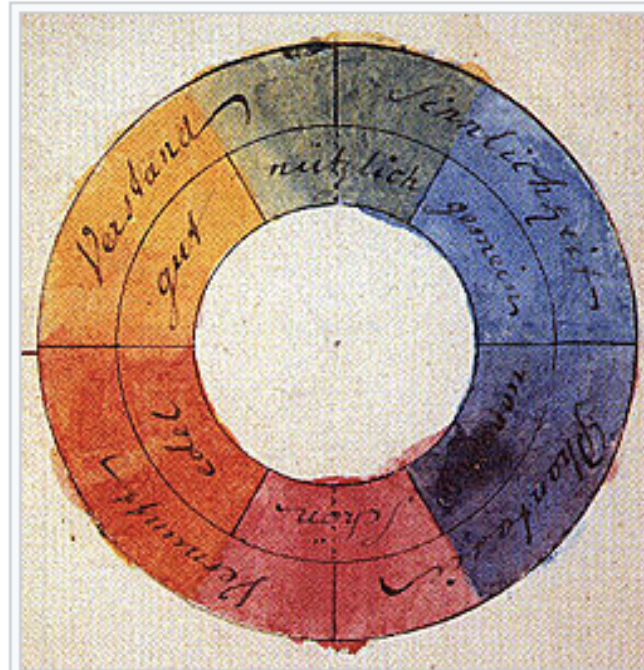
Mix together all the different primary colours one + one.

Eg. Cinnabar + chrome, cinnabar + cadmium, cinnabar + prussian, cinnabar + ultramarine, carmine + chrome, carmine + kadmium etc. etc.

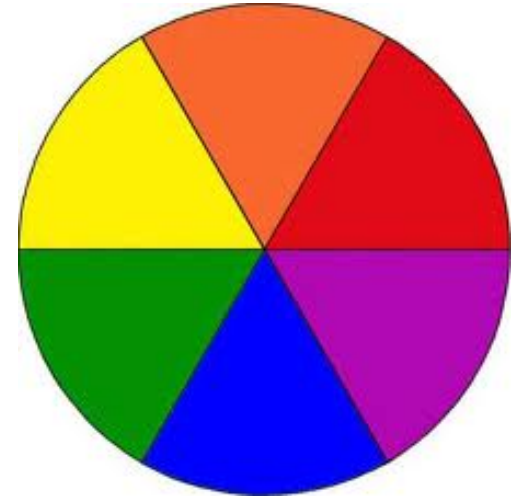

Väriympyrä

- Auttaa hahmottamaan värien yhteyttä toisiin väreihin
- Näyttää valon vierekkäiset aallonpituudet eli ihmissilmän nähtävien värien kirjon eli spektrin

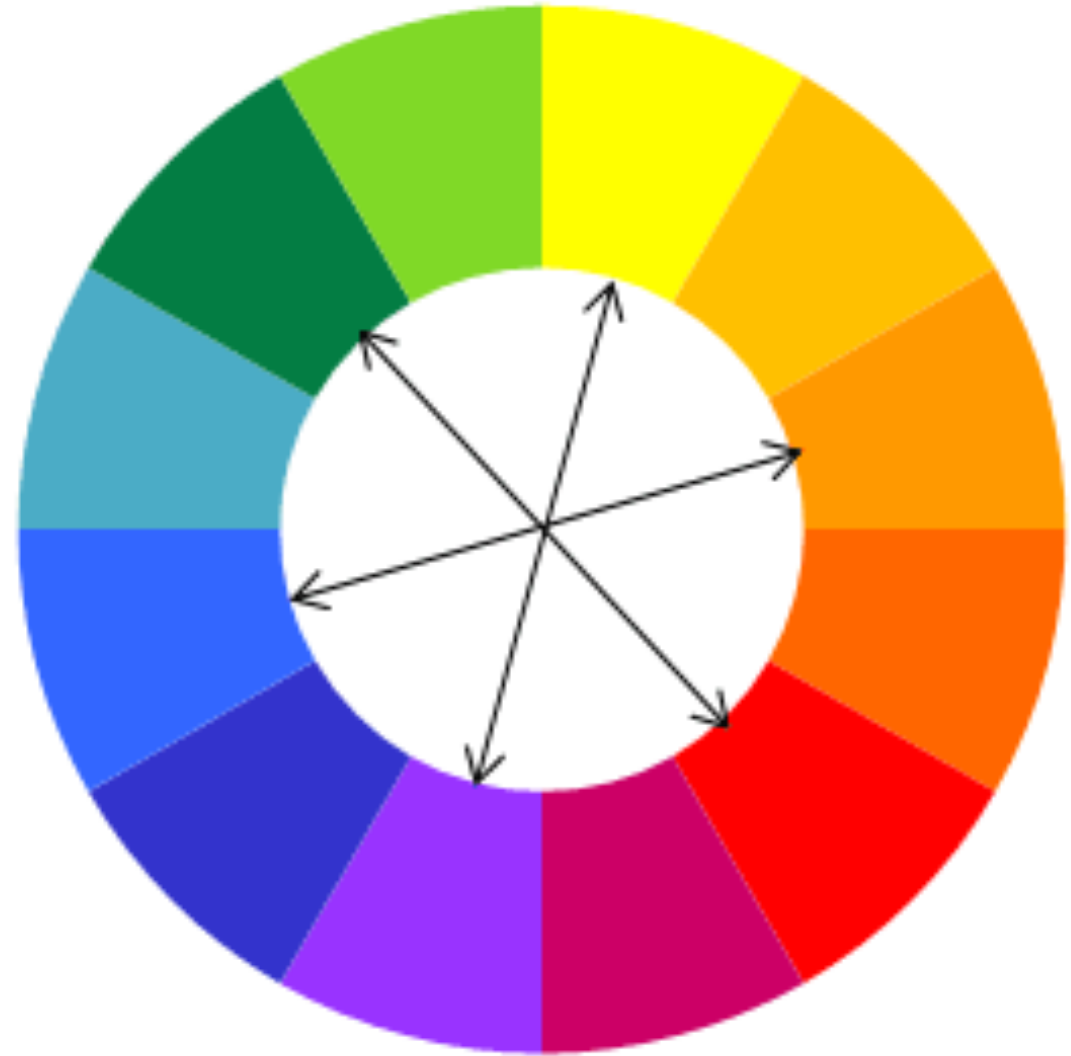

Goethen väriympyrä, jossa väreihin on liitetty ominaisuuksia: kaunis (*schön*), jalo (*edel*), hyvä (*gut*), hyödyllinen (*nützlich*), yleinen (*gemein*), tarpeeton (*unnöthig*). Huomaa vastakkaisten värien ja ominaisuuksien asettelu.

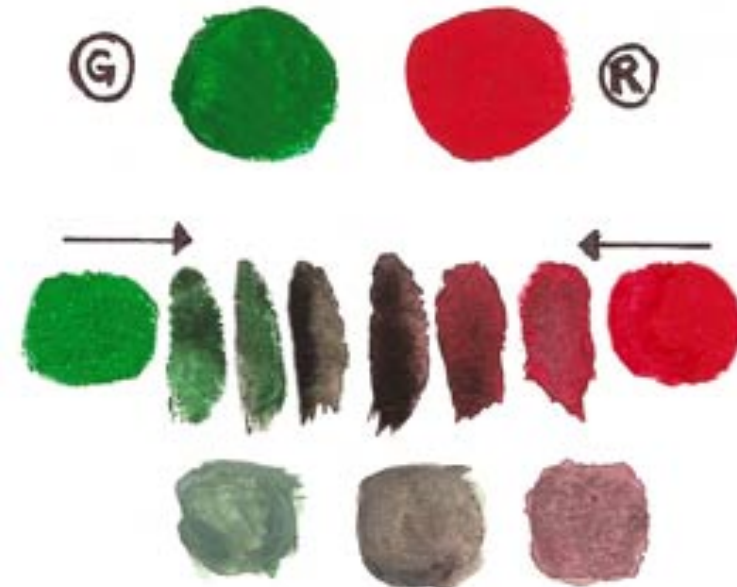
Vastavärit

- Väriympyrässä vastakkaisilla puolilla sijaitsevia värejä on perinteisesti kutsuttu toistensa vastaväri eli komplementtiväreiksi
- **Puhtaaseen vastaväripariin** kuuluu aina yksi pääväri ja yksi väliväri: Punainen – vihreä, Sininen – Oranssi, Keltainen – Violetti
- Esim. Vihreä on punaisen puhdas vastaväri, koska siinä itsessään ei ole yhtään punaista, vaan ainoastaan muita kahta pääväriä (Vihreä = Sininen + Keltainen)
- Mikä tahansa vastaväripari sisältää siis kaikkia kolmea pääväriä

Vastavärit

- Vastavärejä kutsutaan myös täydennysväreiksi sen vuoksi, millä tavoin ne vaikuttavat toisiinsa
- Siihen, millaisena näemme jonkin värin, vaikuttaa aina sen väriympäristö. Vastavärit tehostavatkin toistensa kirkkautta, jos ne asetetaan vierekkäin
- Vastaavasti värin kirkkautta voi vaimentaa maalaamalla sen päälle vastaväriään
- Toisiinsa sekoitettuna vastavärit neutraloivat toisensa ja muuttuvat ruskeiksi

76

77

78

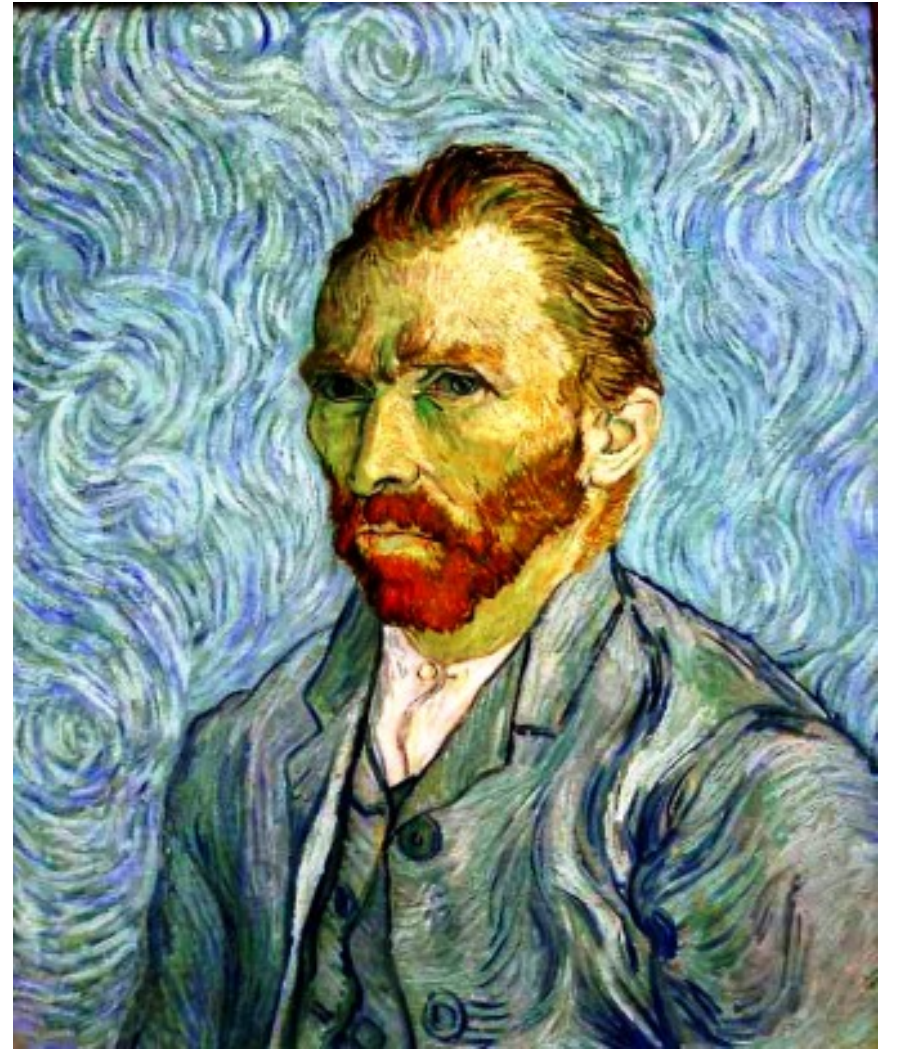
Vastavärit

- Tasapainoisesti rinnastettuna vastavärit alkavat kuitenkin helposti riidellä keskenään ja ikään kuin kamppailla katsojan huomiosta, ja luoda kuvasta siten epämiellyttävän katsoa.
- Tällöin ratkaisuna harmonisempaan värimaailmaan voi olla esim.:
 - Toisen värin ottaminen ”päärooliin”
 - värien tummentaminen / vaalentaminen
 - värien murtaminen
 - Ns. värien lohkominen: Valitaan väriympyrästä kummankin alkuperäisen värin viereinen/ viereiset värisävyt
 - Ylimääräisen vastaväriparin lisääminen

Vastavärit

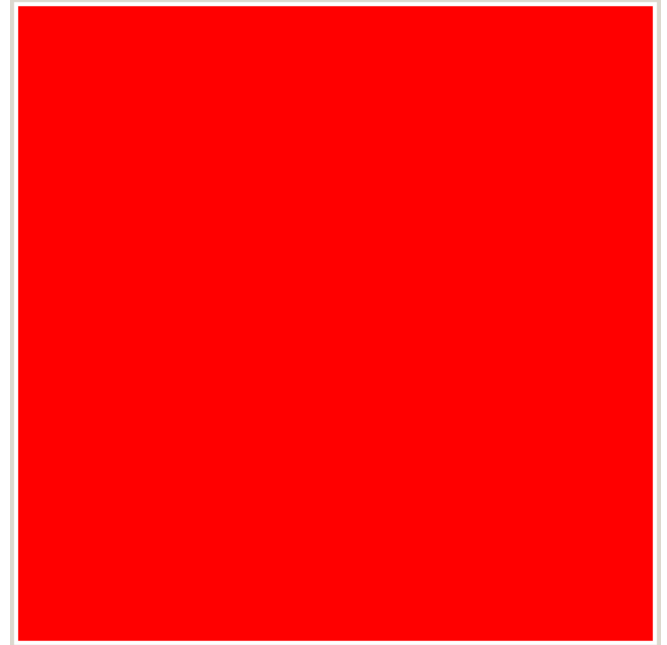
- Vastaväripareilla on kullakin myös omat erityispiirteensä:
- Keltainen – violetti –vastaväriparilla on voimakas tumma – vaalea –kontrasti
- Punainen – vihreä –vastaväriparilla on sama vaaleusarvo
- Sininen – Oranssi –vastaväriparilla on voimakas kylmä –lämmin –kontrasti

Vastaväri ja jälkikuva

- Jos tarkastelemme jonkin aikaa värillistä pintaa ja sitten siirrämme katseen valkoiselle pinnalle, pitäisi silmämme muodostaa siihen ns. jälkikuvan, jonka väri on ensimmäisen pinnan vastaväri
- Tämä johtuu ilmeisesti siitä, että silmä haluaa tasapainottaa jokaisen värivaikutelman tuottamalla vastavärin
- Sama reaktio tapahtuu myös mustaa ja valkoista katsomalla

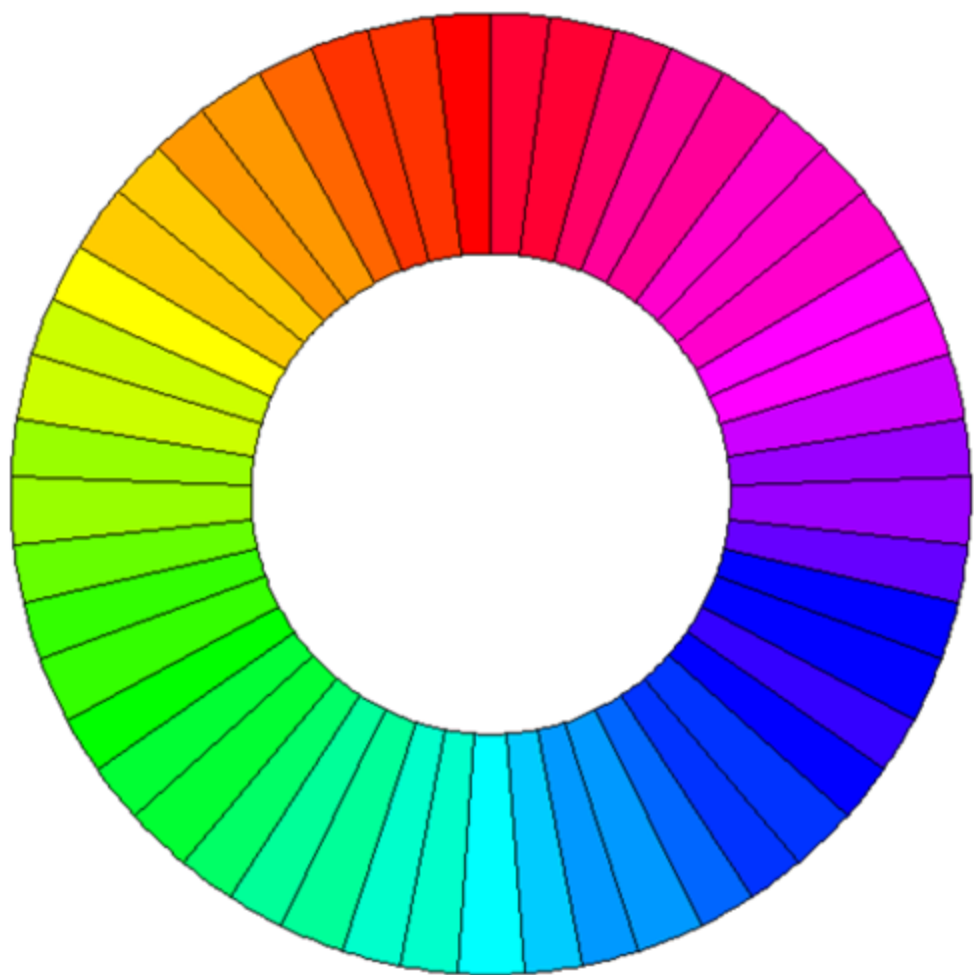

Lähivärit

- Lähivärit ovat värejä, jotka sijaitsevat väriympyrän kehällä vierekkäin, esim. sininen, sinivihreä ja vihreä
- Lähiväreiksi voidaan kutsua enintään viittä väriympyrän vierekkäistä sävyä
- Lähivärit ovat luonnostaan keskenään hyvin harmonisia ja tasapainoisia, koska ne sisältävät paljon toisiaan
- Lähivärien käytön vaarana on kuitenkin se, että väriyhdistelmistä tulee liian tasapaksuja ja tylsiä, tai värit ikään kuin ”puuroutuvat yhteen”
- Siksi mielenkiinnon ylläpitämiseksi kannattaa kokeilla esimerkiksi sekoittaa lähivärien kylmiä ja lämpimiä sävyjä keskenään, tai sekoittaa niihin valkoista ja mustaa
- Lähiväriharmoniassa värin valoisuutta ja puhtautta onkin helppo vaihdella ilman, että väriyhdistelmien toimivuus kärsii siitä

Lämpimät värit

Kylmät värit

Vastaväriharmonia

Yksiväriharmonia

Lähiväriharmonia

Valööriharmonia

Harjoitus 3: Väriympyrä

- Tee valitsemallasi väritekniikalla itsellesi väriympyrä työkaluksi tuleviin harjoituksiin.
- Väriympyrän tulee olla 12-osainen (Ittenin väriympyrä), eli mallikuvan uloin kehä
→ päävärit, välivärit ja tertiäärivärit

4

5

6

7

8

9

10

Ittenin seitsemän värikontrastia

Sävykontrasti

Värikäs, "rehellinen", puhdas
lopputulos

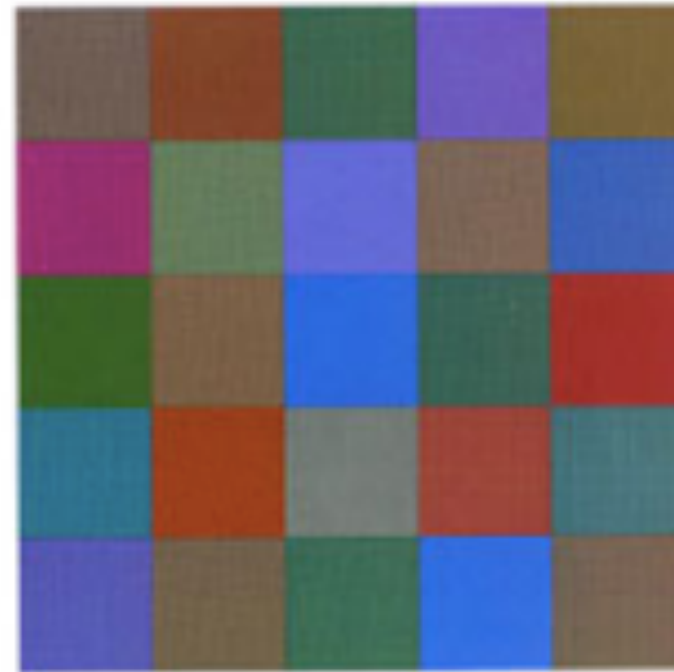
11

12

13

14

Ittenin seitsemän värikontrastia

Tumma-vaalea-kontrasti

Sävyn valööri, kirkkaus ja
puhtaus voi vaihdella.

Keltainen – violetti -vastaväripari

16

17

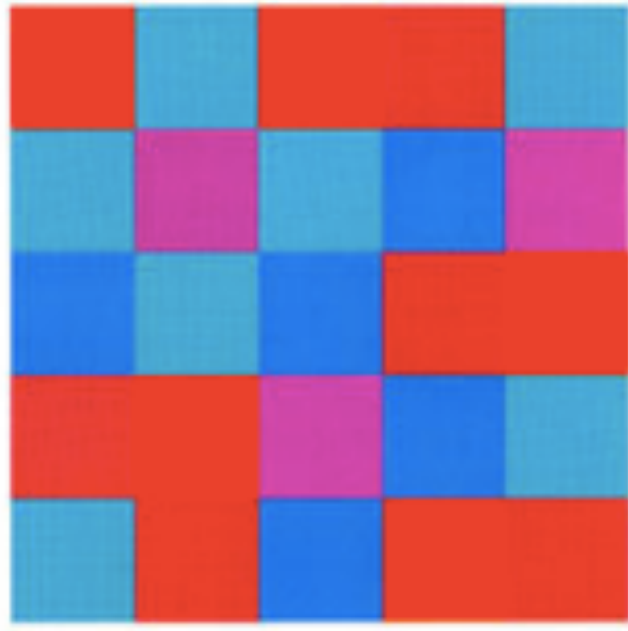
18

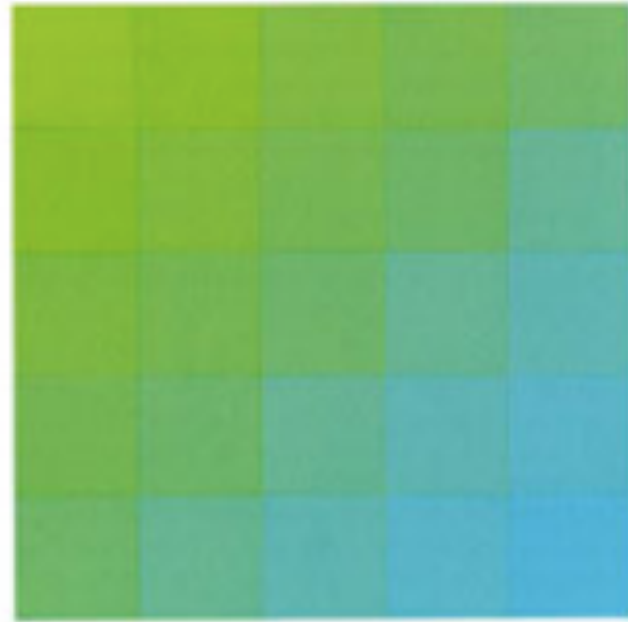
19

21

20

22

Ittenin seitsemän värikontrastia

Kylmä-lämmin-kontrasti

Pyri puhtaisiin sävyihin, jos
haluat voimakkaan
vaikutelman.

Ittenin seitsemän värikontrastia

Vastavärikontrasti =
komplementtikontrasti

“Jälkikuva”

3

26

4

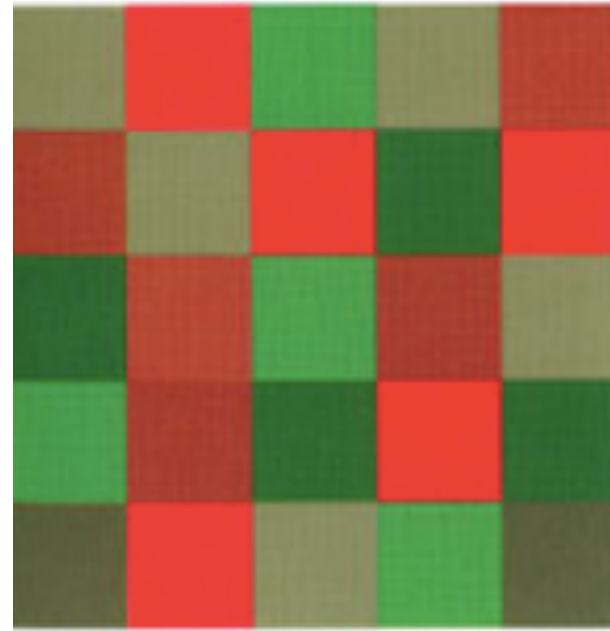
27

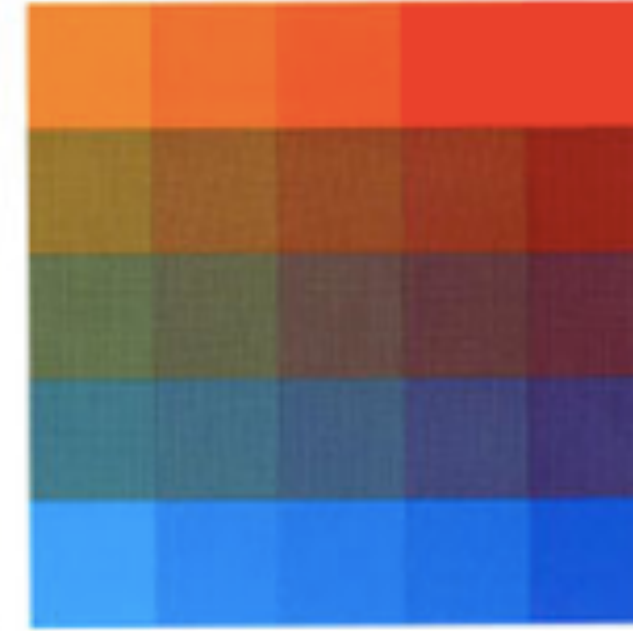
5

28

9

30

31

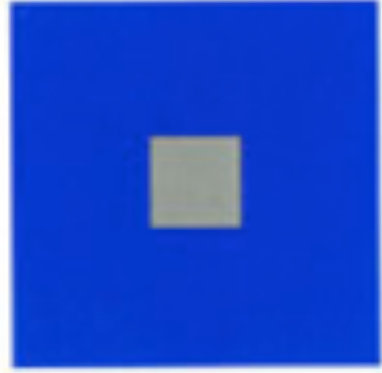
32

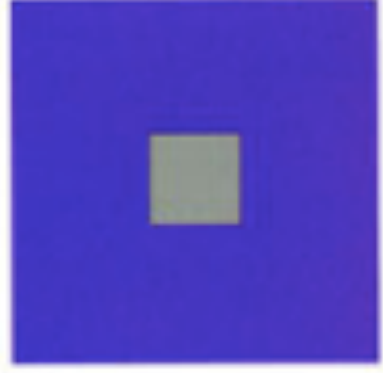
33

34

35

36

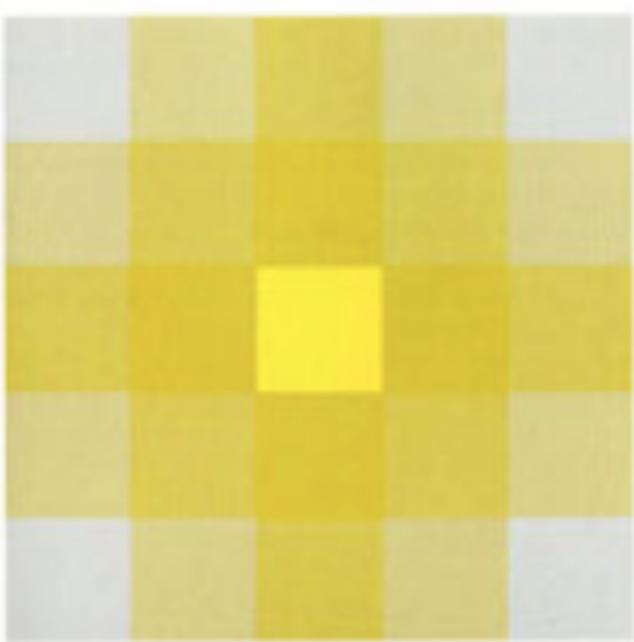

37

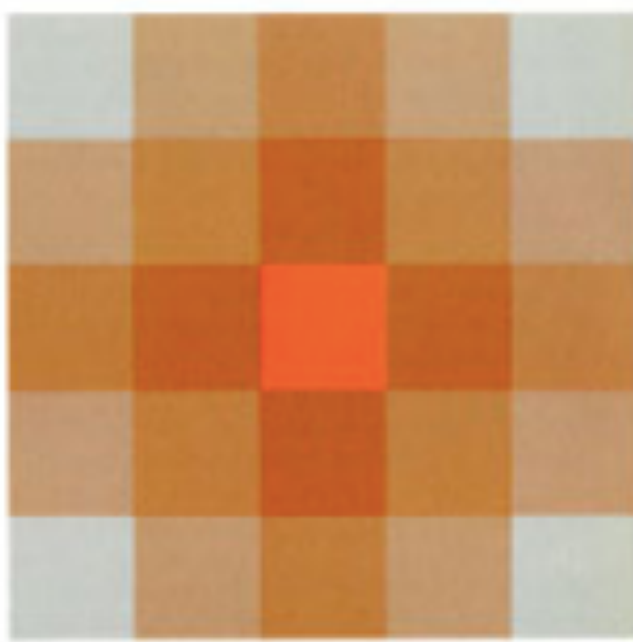
Ittenin seitsemän värikontrastia

Simultaanikontrasti

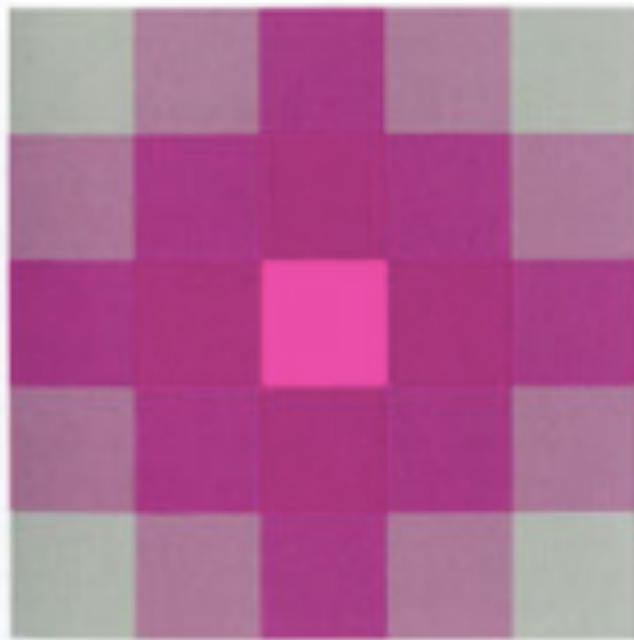
Väri muuttaa vieressä olevaa
väriä vastavärinsä suuntaan.

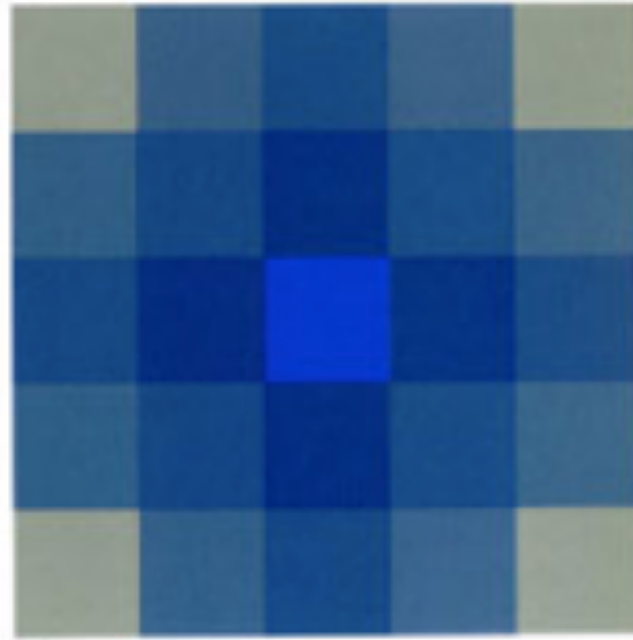
38

39

40

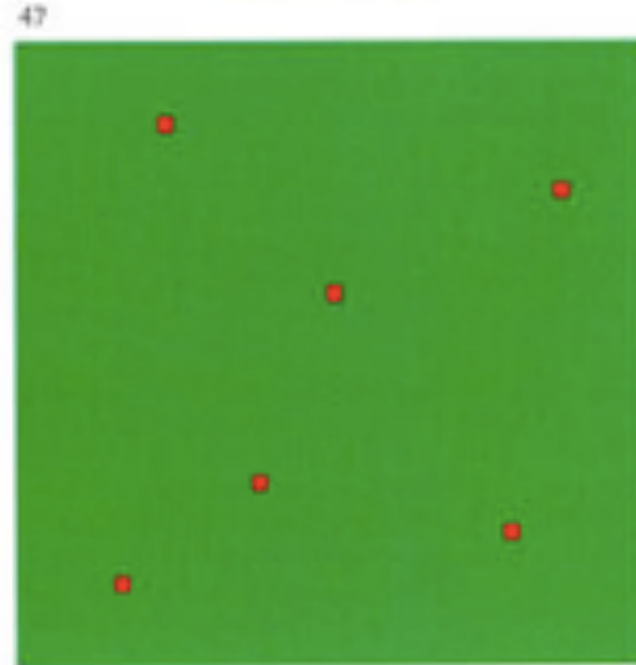
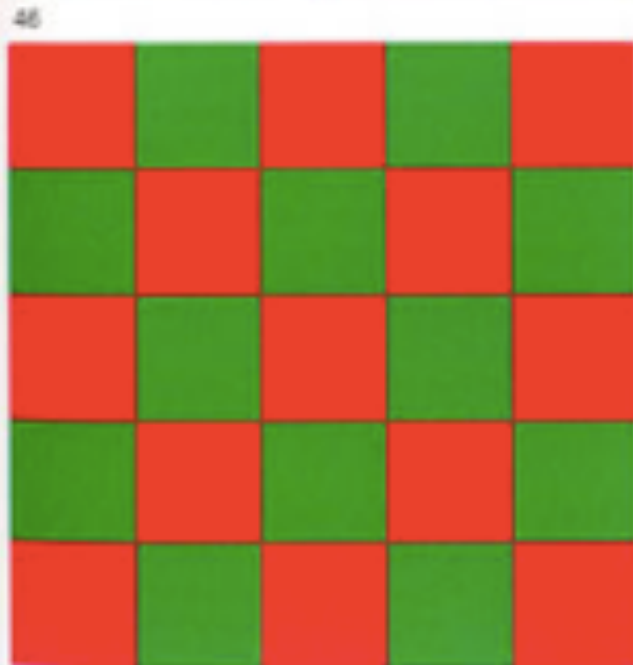

41

Ittenin seitsemän värikontrastia

Kylläisyyskontrasti

Puhtauden vaihtelu: taitto
harmaalla, valkoisella tai mustalla tai
murtaminen vastavärillä

Ittenin seitsemän värikontrastia

Määräkontrasti

Perustuu Goethen laskelmiin
"valööriarvoista" -> pyritään
tasavahvuiseen väririnnastukseen

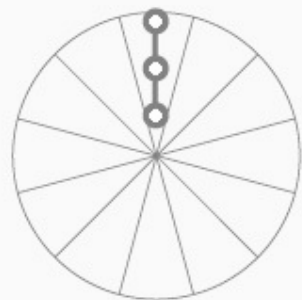
Luminosity by the numbers

yellow	orange	red	green	blue	violet
9	8	6	6	4	3

	yellow 9	orange 8	red 6	purple 3	blue 4	green 6
Balance between complementary colors						
	<i>yellow</i> :	<i>purple</i>	<i>orange</i> :	<i>blue</i>	<i>red</i> :	<i>green</i>
	9 :	3	8 :	4	6 :	6
<i>Lightness balance</i>	3 :	1	2 :	1	1 :	1
	=		=		=	
	3/4 :	1/4	2/3 :	1/3	1/2 :	1/2
<i>Balanced proportion</i>	1/4 :	3/4	1/3 :	2/3	1/2 :	1/2

(by Goethe)

Monochromatic

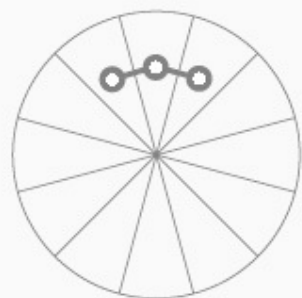
Complementary

Split-complementary

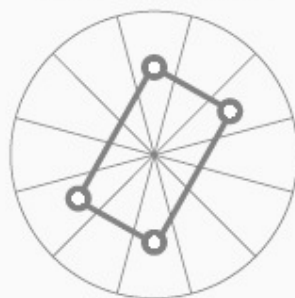
Analogous

Triadic

Double-complementary / Rectangle-tetradic

Double split-complementary / Pentagonal

Side-complementary

Square-tetradic

Monochromatic

Uses a single color in a variety of saturations and lightnesses to unify a scheme.

Analogous

Uses colors directly adjacent to the chosen color. The prime color serves as the dominant color in the scheme.

Complementary

High-contrast scheme developed by pairing the chosen color with that directly opposite on the color wheel.

Split Complementary

Variation on the complementary scheme that pairs the chosen color with two adjacent colors.

Triadic

Uses colors equally spaced around the color wheel. Produces high-contrast schemes.

Tetradic

Uses two complementary color pairs. Proportions of colors must be chosen carefully to maintain balance.

Vastaväriharmonia

Lähiväriharmonia

3 värikontrastia ja -harmoniaa

Suunnittele 3 melko simppeliä kuva-aihetta ja toteuta kuhunkin yksi seuraavista tehtäväkohdista. Kuva-aihe voi olla myös sama jokaisessa paperissa. Käytä maalaamiseen max 2 oppituntia/paperi (eli yht. n.4-6 oppituntia). Älä käytä mustaa tai valkoista sellaisenaan maalauksessa.

1. Valöörikontrasti, lähiväriharmonia tai yksisävyharmonia.

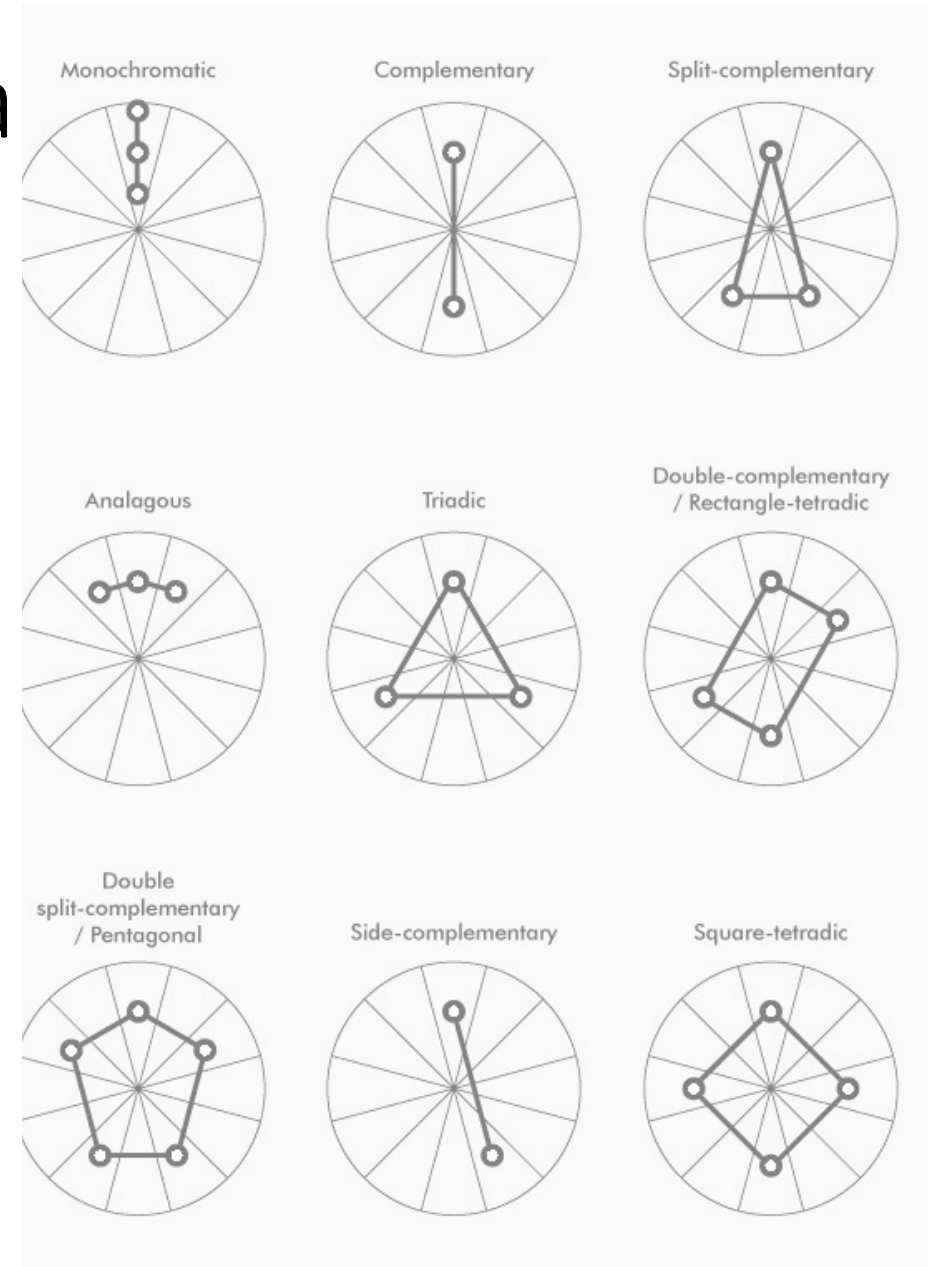
Valööri: Valitse yksi väriympyrän väreistä, jolle etsit eri valöörin jokaiseen kuvapintaan. Aloita puhtaasta sävystä (eli esim. punainen lämmin+kylmä sävy = puhdas punainen). Käytä mustaa/valkoista taittamiseen, jotta sävy pysyy puhtaana.

Lähiväri: Valitse väriympyrän kaarelta 3-5 väriä. Sekoita puhtaista sävyistä eri valööreitä ja taitettuja/murrettuja sävyjä kuvapintoihin.

Yksisävy: Valitse yksi väri, josta sekoitat eri sävyjä (valööreitä + murrettuja sävyjä).

2. Yksi Ittenin seitsemästä kontrastista (sävykontrasti, kylmä-lämmin, tumma-vaalea, vastaväri, kylläisyys, simultaani, määräkontrasti)

3. Valitse seuraavista harmonioista: triadi (kolmio), tuplavastaväri (suorakulmio), jaettu vastaväri (3 sävyä, kapea kolmio), tuplajaettu vastaväri (viisikulmio), tetradinen (neliö)

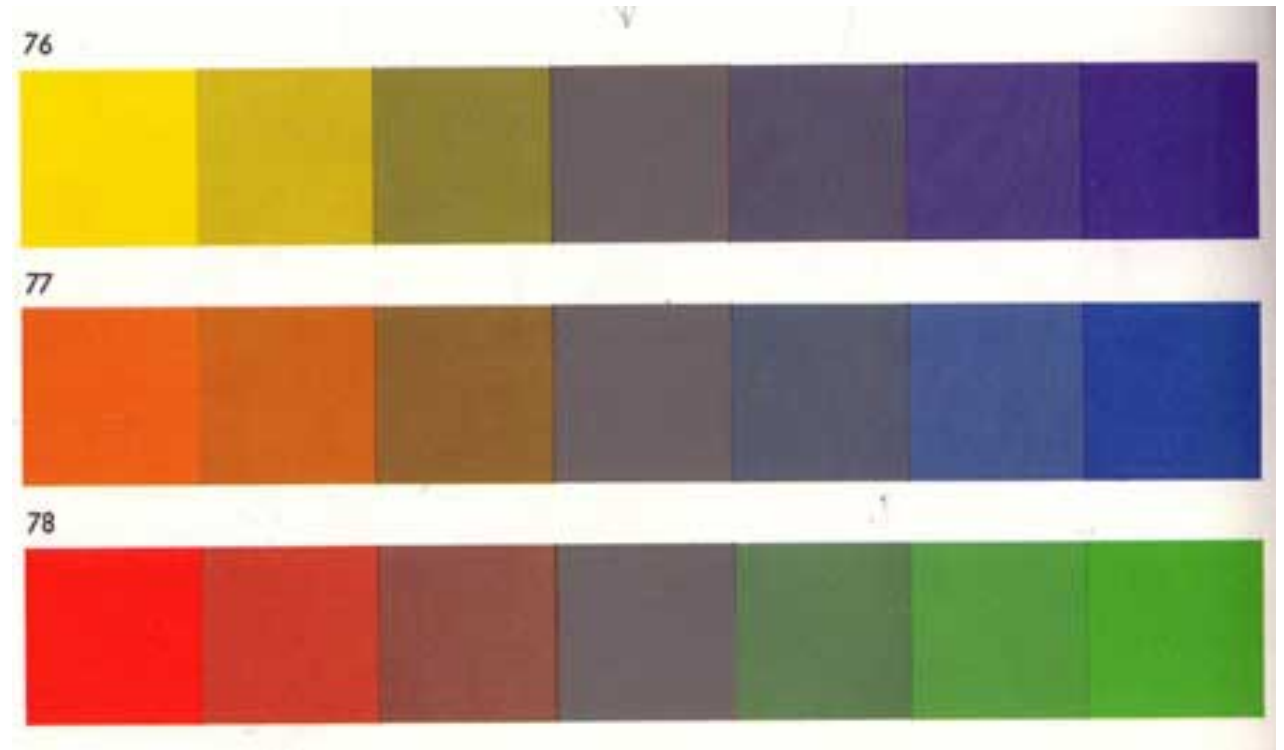

Sävyasteikko

- Valitse vastaväripari (esim. sininen-oranssi)
Aloita puhtaista sävyistä. Sekoita sitten vastaväripareja toisiinsa niin, että keskelle tulee keskiharmaa (50/50) ja loput sävyt liukuvat luontevasti kohti vastaväriparin ääripäitä, eli puhtaita sävyjä.

Sekoita vähintään 13 sävyä (2x puhtaat sävyt, 1x keskiharmaa, 5 välivaihetta puhtaasta harmaaseen molemmin puolin) noin 2cmx2cm paloihin.

Anna sävyjen kuivua, leikkaa irti paperista ja liimaa asteikko oikeassa järjestyksessään toiselle paperille.

Väriperspektiivi

- Värejä vaihtelemalla voidaan maalauksessa muuttaa tilan ja syvyyden vaikutelmaa.
- Tämä johtuu siitä, että kylmät ja lämpimät värisävyt synnyttävät eri vaikutelman etäisyydestä
- **Kylmän sävyiset kohteet vaikuttavat olevan kuvassa etäämpänä kuin lämpimän väriset kohteet**

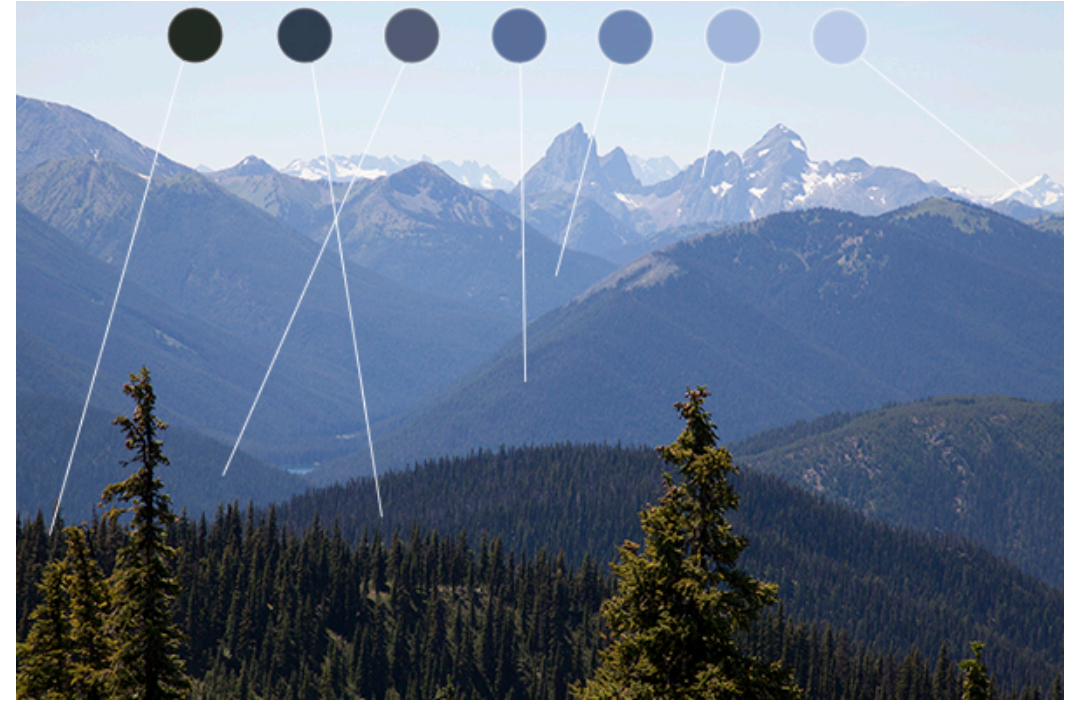

Ilmaperspektiivi

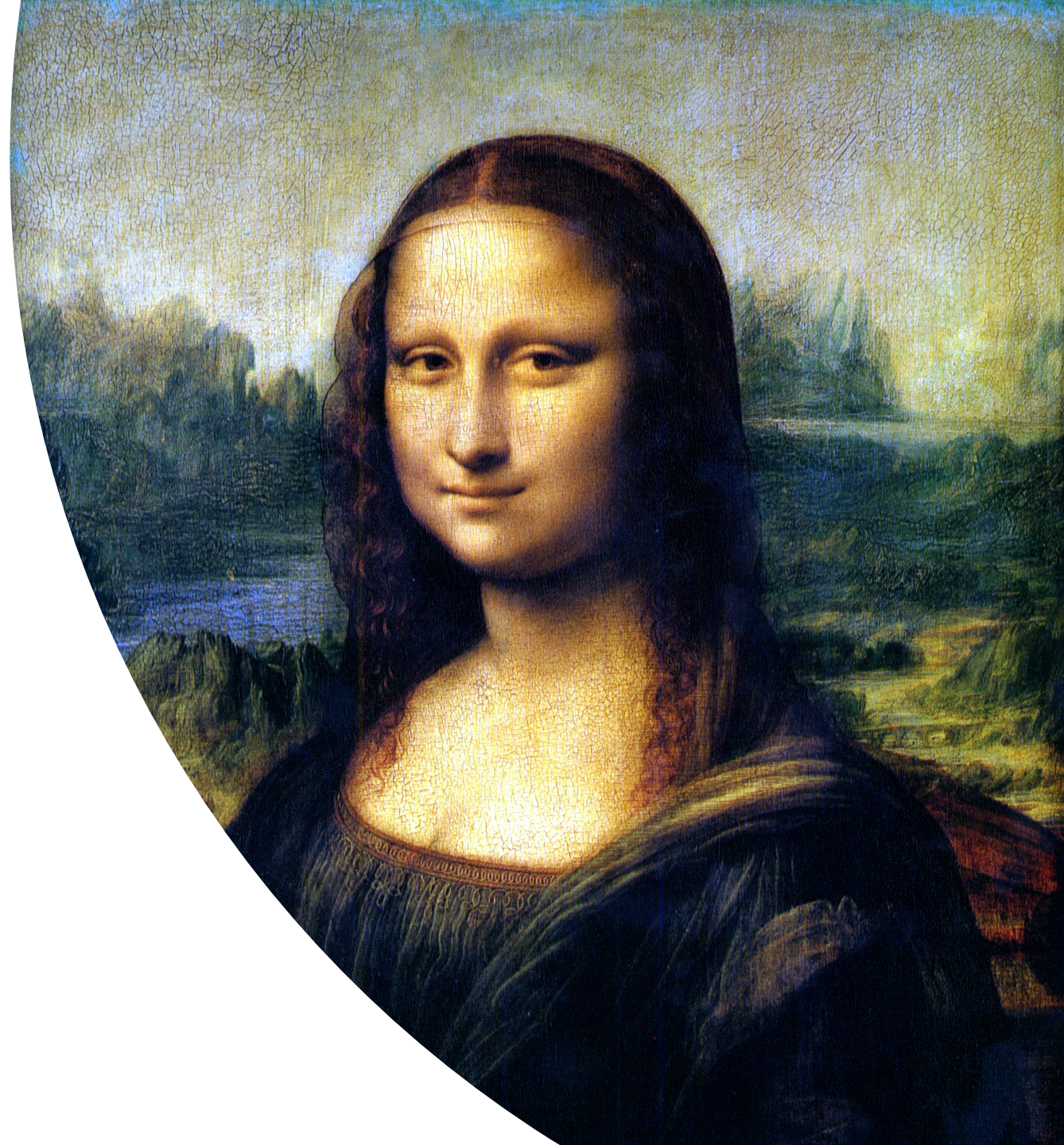
- Samalla tavalla kuin kylmät ja lämpimät värisävyt, myös värin voimakkuus vaikuttaa etäisyyden tunnun syntyyn
- Kun katsomme maisemaa, takana olevat kohteet näyttävät haaleammilta ja väreiltään hennommilta
- Tämä johtuu siitä, että muun muassa kosteus ja ilmakehän epäpuhtaudet vähentävät esineisiin heijastuvan valon tehoa ja näin ne näyttävät väreiltään vaaleammilta
- Ilman vaikutusta väreihin ja sen myötä syvyysvaikutelmaan kutsutaan ilmaperspektiiviksi

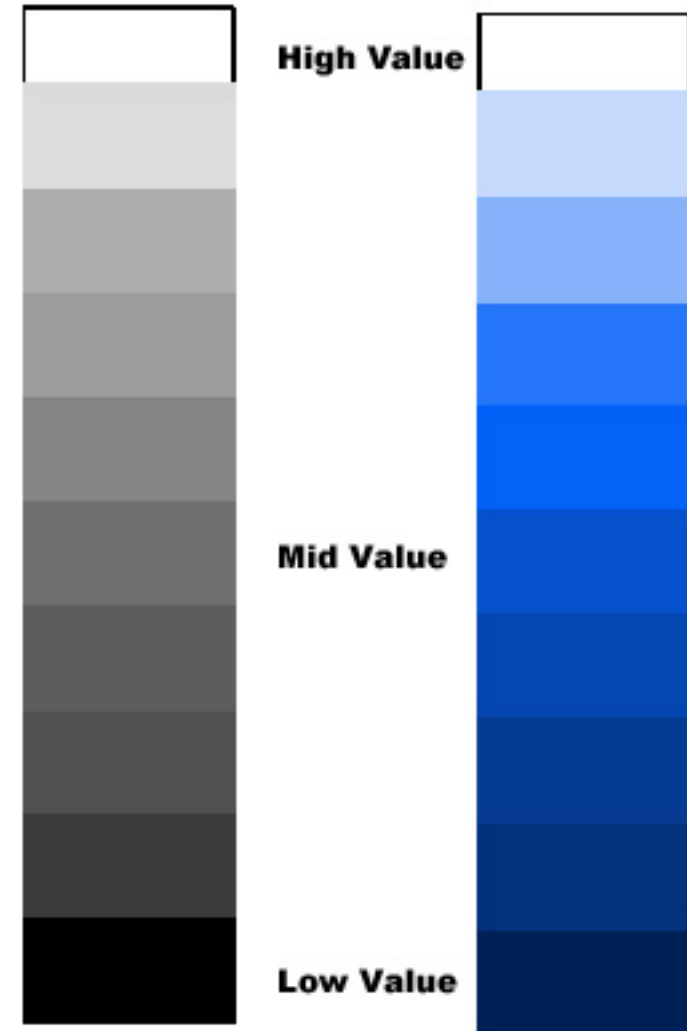
- "Colours become weaker in proportion to their distance from the person who is looking at them."

- - Leonardo da Vinci

Valööri

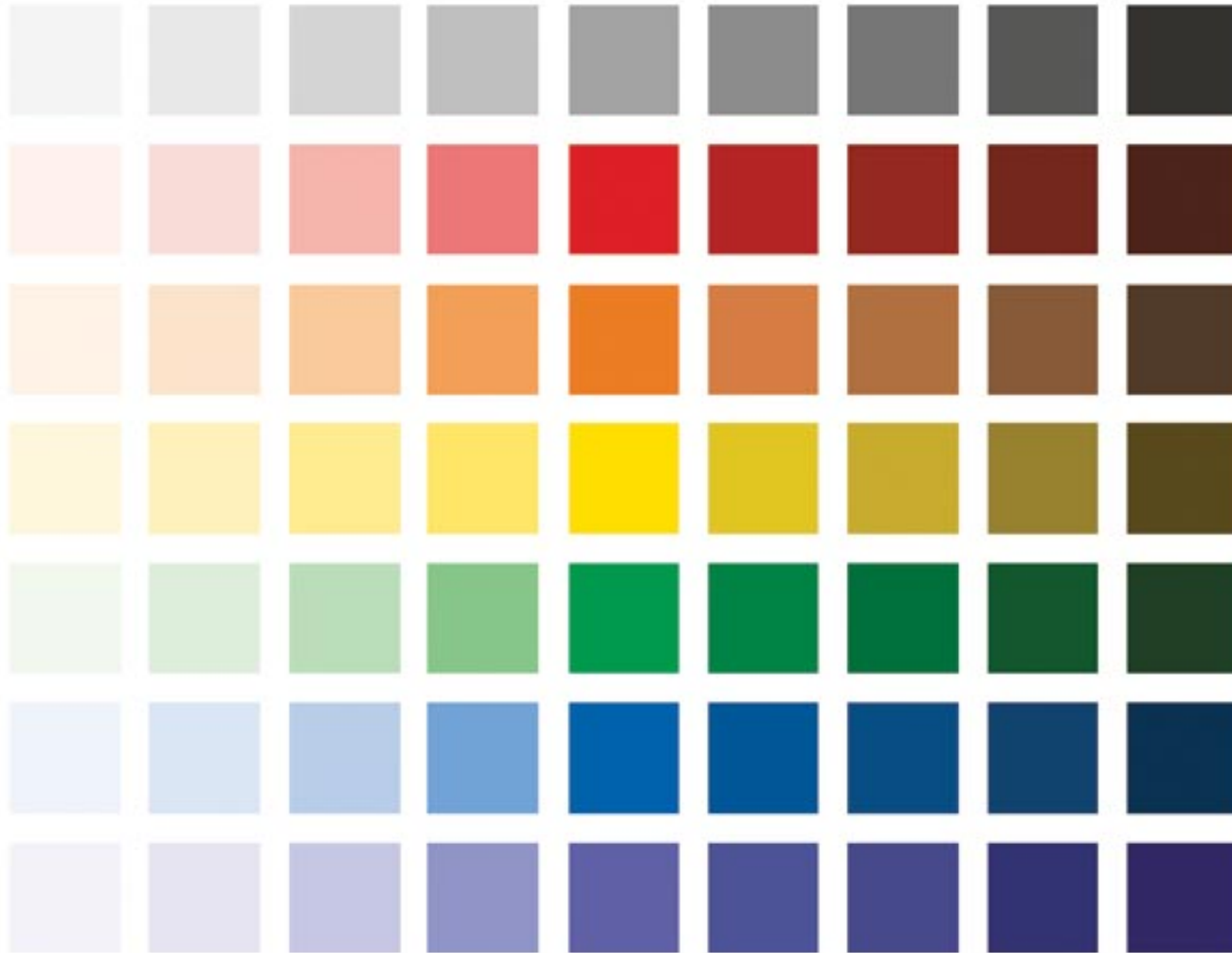
- Valööri = Maalattujen tai piirrettyjen pintojen valovoima eli tummuusaste
- Lisää valoa puhtaaseen väriin saadaan lisäämällä siihen valkoista väriä tai muuta ohennetta (esim. vettä)
- Värin tummuusastetta voi muuttaa myös lisäämällä siihen mustaa (tai muuta tummempaa väriä, mutta silloin värin sävy ei pysy puhtaana)
- Musta, valkoinen ja harmaan eri sävyt tunnetaan ns. neutraaleina väreinä

Lisätty valkoista

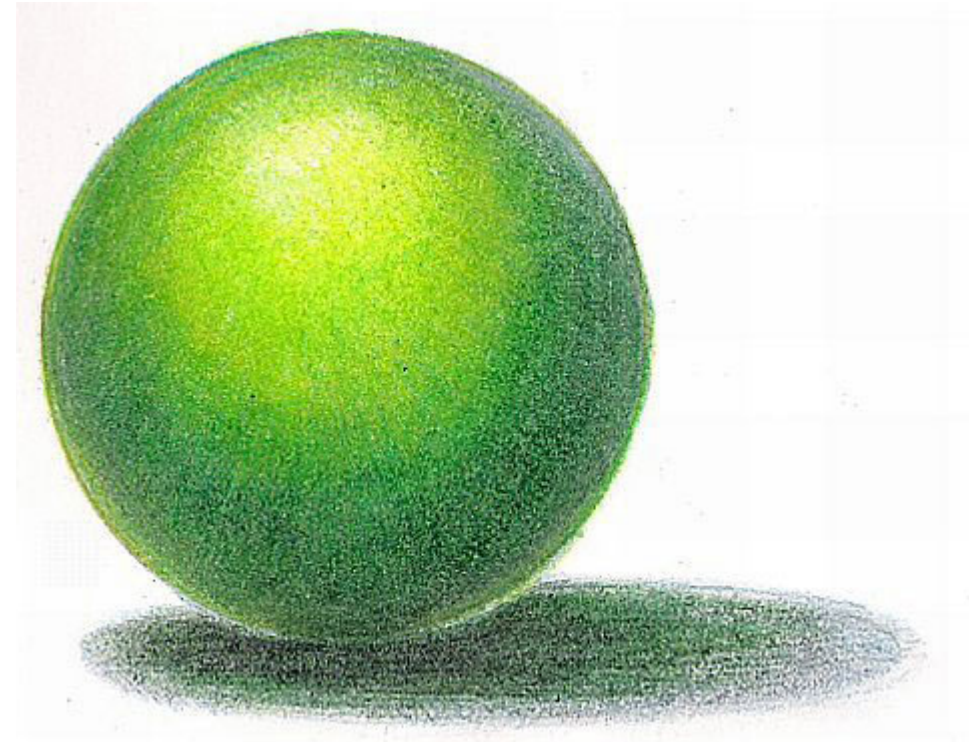
Puhdas väri

Lisätty mustaa

Valööri näköaistimuksena

- Muodon, tilan ja liikkeen hahmottamisen kannalta tummuuden ja vaaleuden vaihtelut ovat aivoille kaikkein tärkeintä informaatiota (muistele esim. ilmaperspektiivi)
- Tummuus-vaaleus –kontrastin aistimisen menetys tekisikin meistä käytännössä sokeita
- Esimerkiksi mustavalkoisia kuvia ei pidetä lainkaan luonnottomina juuri sen takia, että tumma-vaalea –kontrasti on niin keskeistä havaitsemisellemme

Värien tummuusaste

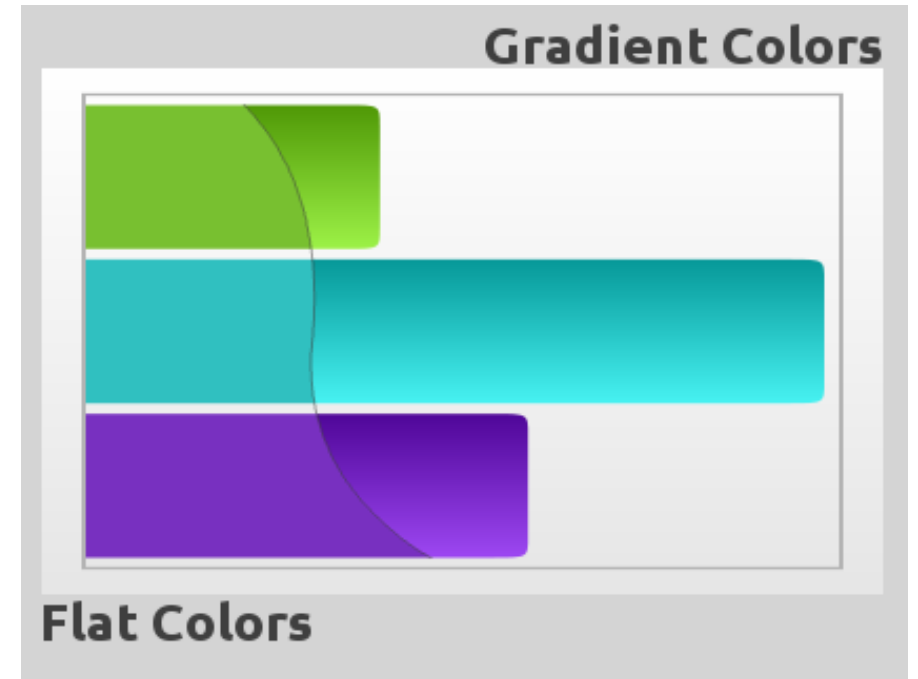
- Kaikilla asioilla on oma **ominaisvälöörinsä** eli luontainen tummuusasteensa
- Jokainen väri heijastaa valoa eri määrän. Keltainen on spektrin väreistä valovoimaisin ja violetti valovoimaltaan heikoin
- Värien tummuusaste vaihtelee jonkin verran valaistuksen mukaan: Keltainen, oranssi ja punainen vaikuttavat heikossa valossa tummemmilta, kun taas sininen ja vihreä vaikuttavat vaaleammilta

Gradientti

- Vaaleusasteet voidaan esittää kuvassa joko tasaisina, selkeästi erottuvina alueina, tai gradientteina eli liukumina. Tavallisesti käytetään molempia yhtä aikaa, viivojen ja tekstuurien lisäksi
- Silmä tulkitsee gradientin yleensä muutokseksi valaistuksessa (valo ja varjo)
- Selvät rajakontrastit silmä puolestaan tulkitsee muutokseksi joko pinnan heijastuskyvyssä tai kahden pinnan tilalliseksi eroiksi (esine ja tausta)
- Gradientti kertoo valaistuksen suunnasta ja sitä kautta valaistun muodon luonteesta
- Aina gradientilla ei kuitenkaan ole selvää suhdetta valaistukseen (esim. abstrakti muoto), mutta silti yleensä tulkitsemme sen niin

Mustavalkoisuus

- Vaikka havaintomme muodoista ja tiloista perustuvat ensisijaisesti tummuusvaihteluihin, edustaa mustavalkoisuus silti luonnottomuutta, litteyttä ja abstraktisuutta
- Mustavalkoista ei juurikaan esiinny luonnossa
- Poikkeavuutensa takia mustan ja valkoisen käyttäminen on ihmisille tehokas huomiokeino

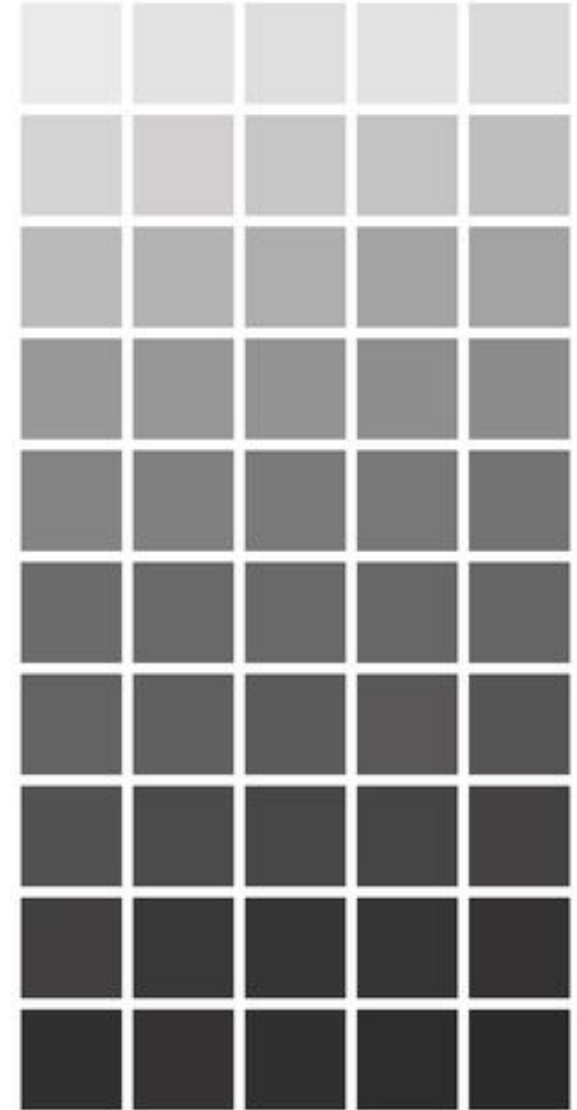
Harmaa

- Harmaa on värinä kaikkein neutraalein ja luonteettomin, mikä heijastuu myös siihen, miten se rinnastuu muihin väriin
- Sen viereen asetetut värit vaikuttavat siihen helposti ja voimakkaasti:

Kun harmaa asetetaan minkä tahansa värin viereen, tämä uusi väri muuttaa harmaan aktiiviseksi ja muuttaa sen itsensä sävyä (teoriassa värin vastavärin sävyiseksi)

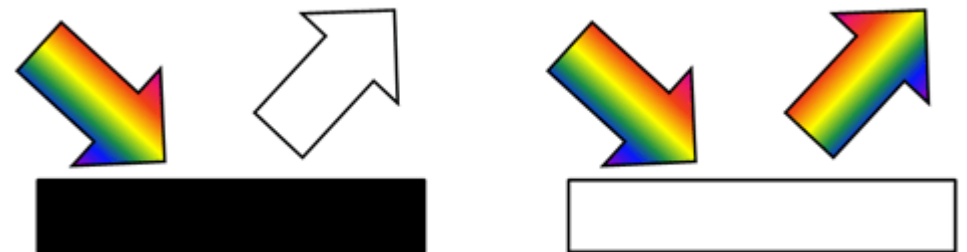
- Toisaalta harmaa myös vähentää värillisessä maalauksessa muiden värien voimaa
- Harmaan sekoittaminen: VALKOINEN + MUSTA tai
KELTAINEN + SININEN + PUNAINEN + VALKOINEN
(+ Teoriassa: VASTAVÄRIEN sekoitus)

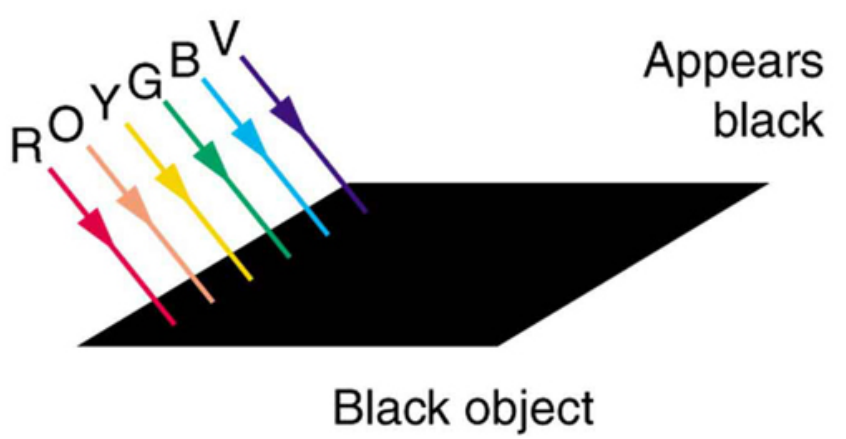
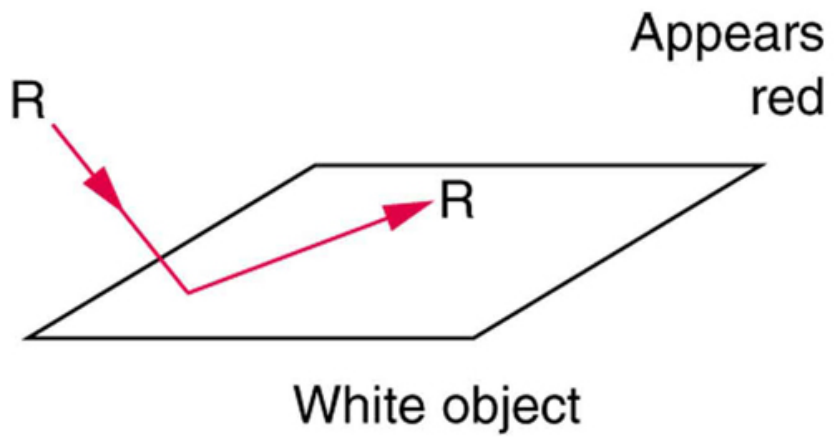
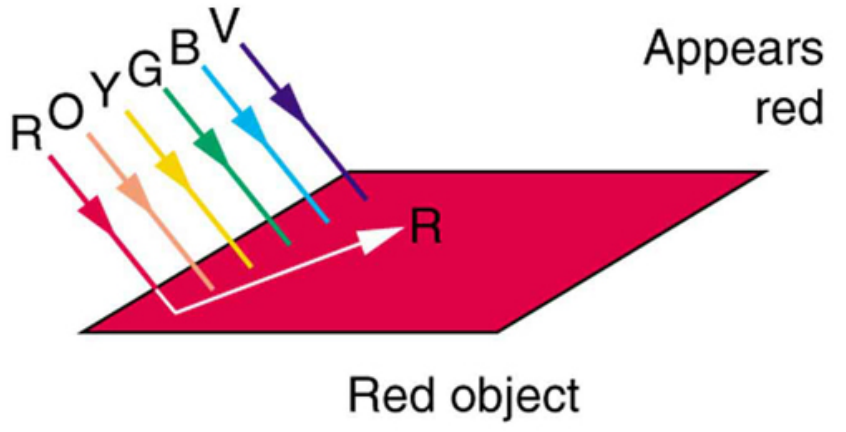
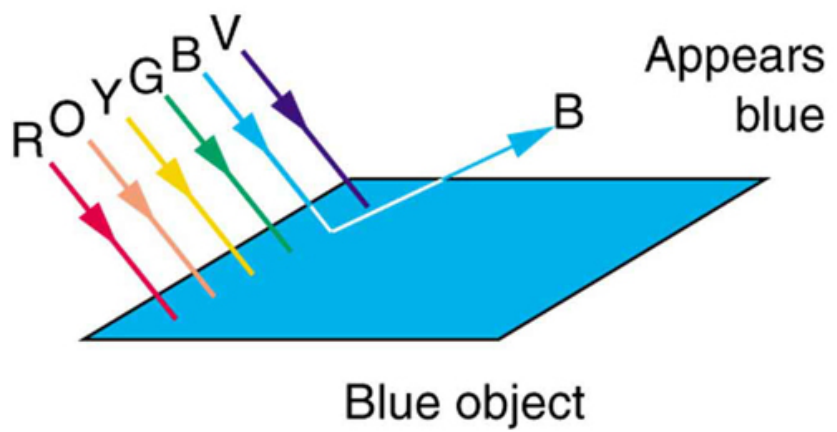
<https://www.youtube.com/watch?v=6rUyjITeN3U>

Musta

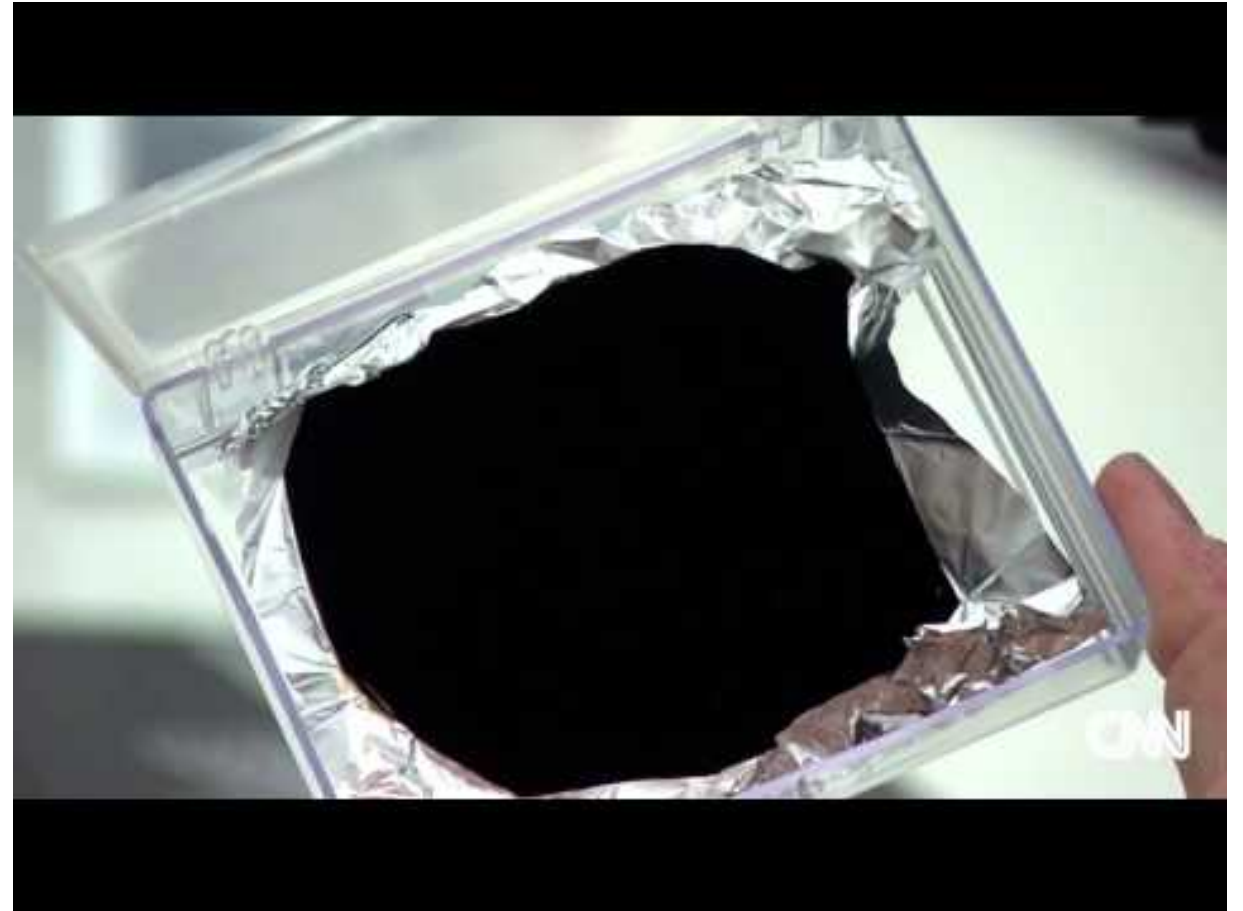
- Musta on sävy, joka aistitaan silloin kun kohteesta ei heijasta eikä säteile juuri ollenkaan valoa
- Heijastamisen sijaan musta pinta imee lähes kaiken valon itseensä
- Musta ei siis varsinaisesti ole väri, sillä se ei kuulu spektriin eikä sillä ole omaa aallonpituutta
- Kun mustaa tarkastellaan eri värisissä valaistuksissa, se näyttää aina mustalta

Musta

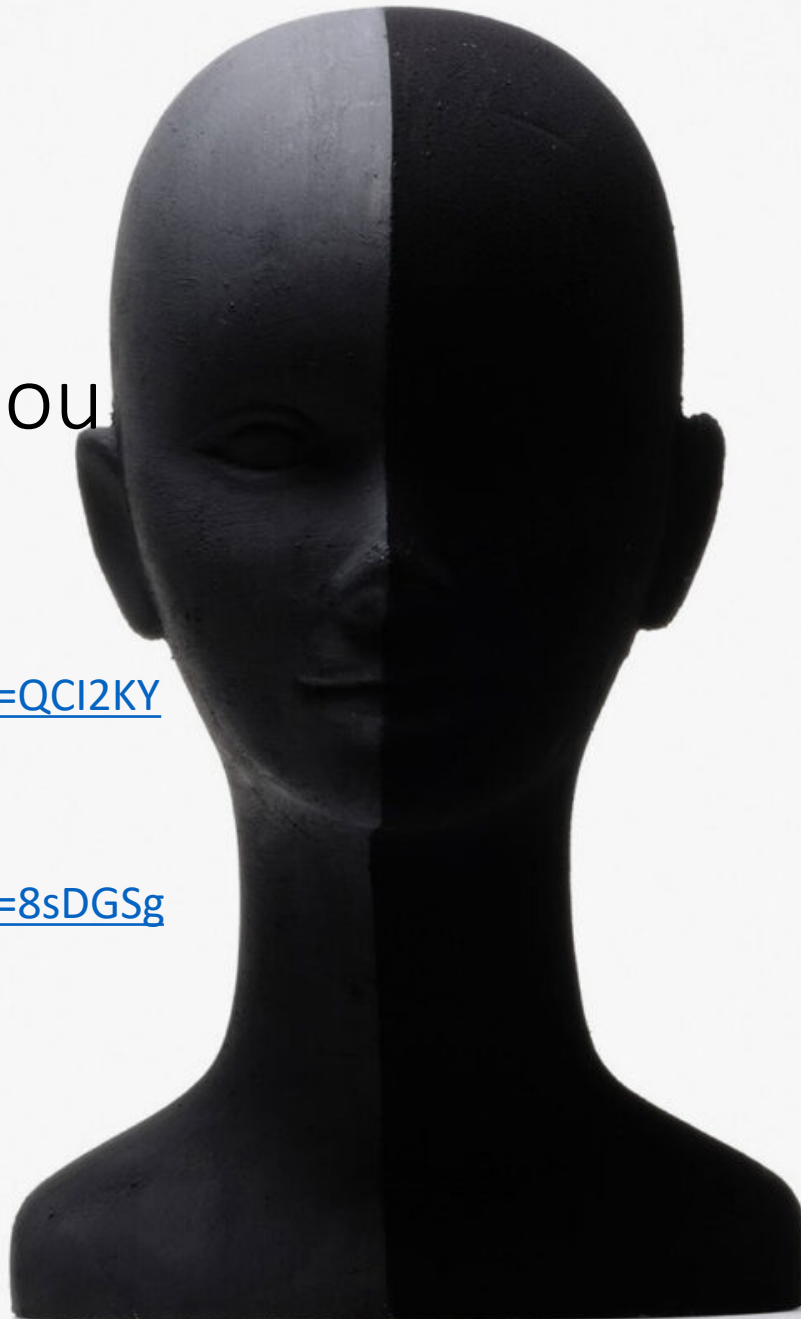
- Mustan havaitseminen syntyy riittävän suuren valoisuuseron vaikutuksesta, eli tilanteesta jossa tumman näkökohteen ympärillä on riittävän valoisa ympäristö
- Kaiken valon imevää mustaa ei ole teknisesti pystytty valmistamaan

Maailman mustin aine vuoteen 2011 mennessä:
Hiilinanoputki-pinnoite, 99,9 % mustaa

Vantablack & Musou black

- <https://www.youtube.com/watch?v=QCI2KYhC8vk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8sDGSgcSZJA>

Valkoinen

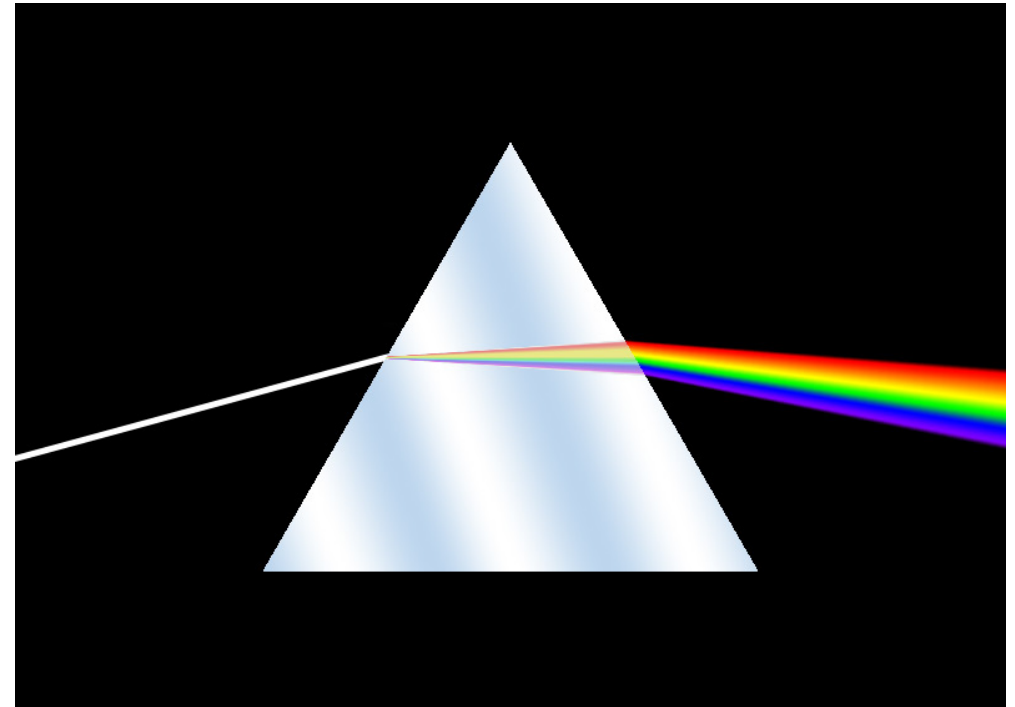
Silloin minä katsoin ja näin, että hänen kaapunsa joka oli näyttänyt valkoiselta ei ollut valkoinen vaan kudottu kaikista väreistä, ja kun hän liikkui, ne välkehtivät ja vaihtoivat sävyä, niin että silmissä vilisi.

"Minä pidin valkoisesta enemmän", minä sanoin.

"Valkoisesta!" hän tuhahti. "Siitä käy aloittaminen.

Valkoisen kankaan voi värjätä. Valkoisen sivun voi täyttää kirjoituksella; ja valkoisen valon voi hajottaa."

- J.R.R. Tolkien, Sormuksen ritarit

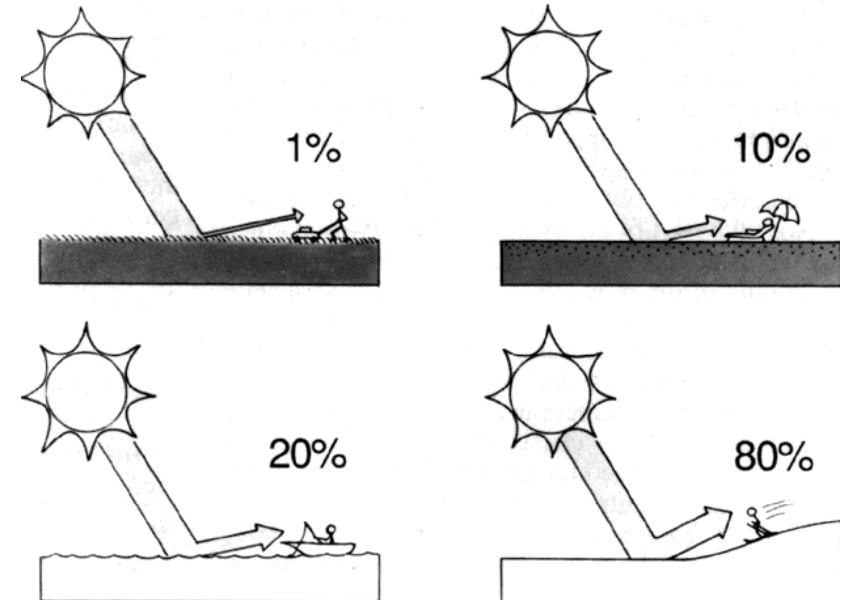

- Valkoinen on väri, joka aistitaan silloin, kun esine heijastaa kaikkia värisävyjä
- Valkoinen valo sisältää siis kaikkia näkyviä aallonpituuksia yhtä paljon

Valkoinen

- Kun tarkastellaan valkoista esinettä erilaisissa värillisissä valaistuksissa, esine näyttää valaistuksen väriseltä. Tämä johtuu siitä, että valkoisesta melko täydellisesti heijastuvat kaikki valonsäteiden sisältämät sävyt

Esim. lumisokeus demonstroi valon voimakasta heijastumista valkoisesta

Värillinen varjo

Varjot ”sinistyvät” helposti sinitaivaan epäsuorasta säteilystä johtuen – mutta varjo voi ilmetä myös muun kuin sinisen/harmahtavan värisenä

- Goethe, Zur Farbenlehre (1810):
- ”- - Vuoren rinteille oli satanut lunta ylhäällä ja alhaalla, kangasmaa oli lumen peitossa. Kaikki yksin seisovat puut ja esiin pistävät kalliot, myös kaikki puu- ja kivirykelmät olivat kauttaaltaan kuuran peitossa. Aurinko oli juuri laskemassa - -. Kun koko päivän ajan oli voinut havaita hentoja violetteja varjoja lumen ollessa kellertävää, niin nyt niitä oli sanottava syvän sinisiksi, kun valaistuista osista heijastui voimistunut keltainen väri. Mutta kun aurinko alkoi laskea, ja sen säteet, joita tiheämpi utu himmensi, värjäisivät koko minua ympäröivän maailman mitä kauneimmalla purppuravärillä, silloin varjon väri muuttui vihreäksi, jonka kirkkautta saattoi verrata meren- ja kauneutta smaragdinvihreään... - -”

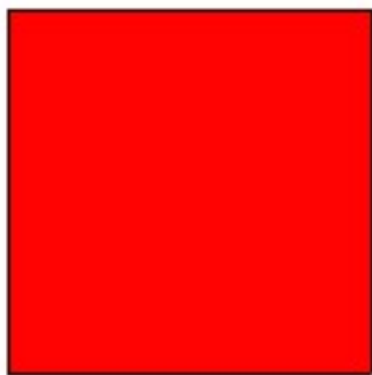
- -> rakentaessasi kuvaa voit hakea heittovarjoja valon värin (yleensä tummasta) vastaväristä, jos valonlähde on voimakas

Valööri maalatessa

- Valöörien hallinta on hyvin tärkeää maalatessa siksi että tummien ja vaaleiden vastakohtaisuudesta kuva saa liikkuvuutensa ja kolmiulotteisuutensa (varjot ja valot), kuten luonnossakin
- Muistele väri- ja ilmaperspektiiviä: Vaalea väri luo etäisemmän vaikutelman kuin tumma
- Se, millä tekniikalla maalataan, vaikuttaa valöörien syntyyn: Esim. vesiväreillä maalatessa ohenteena voi käyttää vettä, jolloin väri vaalenee. Puuväreillä puolestaan painamalla piirrintä voimakkaammin saadaan tummempi sävy. Aina ei siis tarvitse käyttää valkoista tai mustaa halutun valöörin saamiseksi (ja sävyt pysyvät kirkaampina)

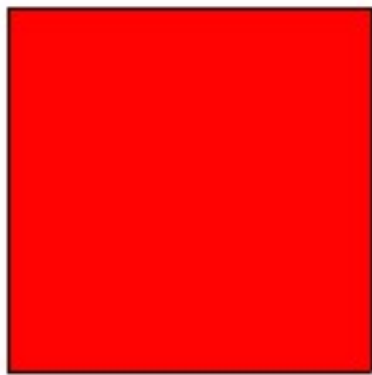

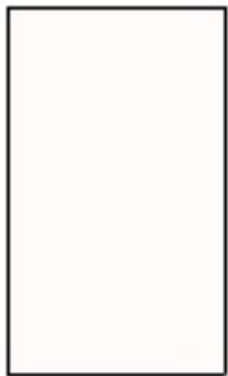
+

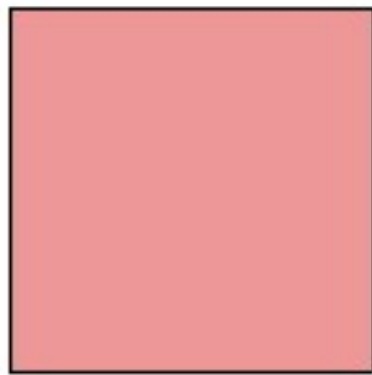
=

+

=

Mustalla maalaaminen

- Kaikille väreille on ominaista, että ne sisältävät vaihtelevia määriä mustaa ja valkoista
- Vaikka mustassa itsessään ei olekaan mitään väriympyrän väreistä, voidaan maalatessa sekoittaa ns. "maalarin musta" pääväreistä tai yleensä hyvin tummista väreistä sekoittamalla (tumma vihreä + tumma punainen)
- Maalatessa ei suositella käyttämään puhdasta mustaa tummentamiseen, vaan mieluummin saman värin tummempaa sävyä tai esimerkiksi tummanruskeaa

Väri ja psykologia

- Väri voi vaikuttaa emootioihin, mielialaan, mukavuuden tai epämukavuuden tunteisiin. Väreillä voi luoda "atmosfäärejä" erilaisiin tiloihin
- -> johtuu siitä, että visuaaliset ärsykkeet laukaisevat lähes aina tunnistamisen, miellelyhtymien, merkitysten ja emootioiden ketjureaktion
- -> värillä voi olla myös ruumiillisia vaikutuksia esim. sydämen sykkeeseen
- Muotoilussa ja suunnittelussa väri ei tarkoita vain "muotia" tai "makua", vaan värillä halutaan herättää emootioita ja tunteita esim. mainonnassa, jotta tuote x olisi mahdollisimman houkutteleva
- Reagointi väreihin on kuitenkin monitasoista: samaan aikaan fysiologista, emotionaalista ja kognitiivista

Väittämiä

- Punainen kiihottaa hermostollista toimintaa ja aineenvaihduntaa, sininen ja vihreä hidastavat -> perusteena käytetty esim. että punainen kohottaa ruumiin lämpöä, koska se on "lämmin" väri, vihreä ja sininen "luontoväreinä" yhdistyvät veden ja puiden viilentävään vaikutukseen -> todettu
- Väri-lämpöhypoteesi: punainen väri saa sisätilan tuntumaan lämpimämmältä vrt. sininen huone -> kiistelty
- Väri-aikahypoteesi: punainen väri nopeuttaa asiakkaiden vaihtuvuutta pikaruokaloissa -> ristiriitaisia tuloksia

Tutkimustuloksia

- Värin rauhoittavuuteen tai kiihottavuuteen näyttäisi vaikuttavan enemmän sävyn kylläisyys kuin varsinainen värisävy: voimakkaat värit koetaan aktivoivina ja vaimeat rauhoittavina
- Kaikista ”aktivoivin” vaikutus näyttäisi olevan voimakkaan punaisella tilalla, jossa on suurikontrastinen ja kompleksinen kuviointi
- Sisätilojen suunnittelussa ratkaisevampaa on värin funktionaalisuus, visuaalinen miellyttävyys ja suunnittelijan tyyli (väriyhdistelmät) -> todennäköisesti kalustus, valaistus ym. kumoavat esim. työpaikalla valitun värityksen vaikutuksen
- ”Sopivan määrän” värisuunnittelua on kuitenkin todettu vaikuttavan ihmisten mielialaan ja hyvinvointiin

PAD-tunnereaktiomalli

- Pleasure-Arousal-Dominance suomennettu mielihyvä-aktivaatiohyökkäävyys
- Tutkimuksessa koehenkilöille näytettiin värinäytteitä keskiharmaalla taustalla -> 76 värinäytettä, joissa eri vaaleita, tummia, neutraaleja, kylläisiä
- Tutkimuksen kolme kysymystä:
 - Millä tavalla emootioihin vaikuttavat värin:
 - a) Vaaleus ja kylläisyys?
 - b) Sävy?
 - c) Akromaattisten (=värittömien) värien vaaleus?

- ”Huomattava osa eroista emotionaalisissa reaktioissa selittyi värien vaaleus- ja kylläisyystasoilla. Tutkimukset tukivat erittäin johdonmukaisesti käsitystä, että värien vaaleuden ja kylläisyyden suhde emotionaalisiin reaktioihin on vahva ja erittäin ennustettava. Sen sijaan sävyn suhde emotionaalisiin reaktioihin oli yllättävän heikko, erityisesti aktivaatiota ja hyökkäävyyttä koskevissa tuloksissa. Miellyttävyys oli yksinkertaisesti vaaleuden ja kylläisyyden yhdistetty positiivinen funktio, jossa vaaleus vaikutti enemmän kuin kylläisyys.”
- Värikirjon ääripäät koetaan **miellyttävimpinä** (siniset-vihreät ja punaiset) -> punainen vähemmän miellyttävä kuin sininen, mutta lähes sinisen tasolla ovat magenta ja purppura -> miellyttävyys laskee kirjon keskialueella, vähiten miellyttäväksi koettiin keltainen

- Kaikista aktivoivimpana koettiin vihertävän keltainen, vähiten violetti ja oranssi
- -> Huom. Ei tue sitä, että pitkän aallonpituuden värit (punainen) olisi aktivoivampi kuin lyhyen aallonpituuden (sinertävät) värit, MUTTA tunnereaktio on eri asia kuin mielikuvareaktio tai symboliikka
- Hyökkäävyydestä ei löydetty merkittäviä tuloksia, kuitenkin magenta koettiin vähemmän hyökkääväksi kuin vihertävän keltainen tai keltainen
- -> Sävyin vaikutus emootioihin oli odotettua pienempi
- Värittömistä väreistä (musta-harmaa-valkoinen) havaittiin, että miellyttävyys lisääntyi vaaleuden kasvaessa. Musta ja valkoinen koettiin aktivoivaksi, keskiharmaa vähiten aktivoivaksi. Hyökkäävyys lisääntyi tummissa sävyissä.
- -> tässä vaikuttajana erityisesti **kontrasti**

Päätelmiä

- Mustat uniformut ja puvut käsitetään hyökkäviksi ja dominoiviksi
- -> Esim. NHL:n ja NFL:n peliasuja tutkittaessa kävi ilmi, että mustat asut myös *aiheuttivat enemmän aggressiivista käyttäytymistä ja enemmän rangaistuksia* -> mustan värin mielikuvat voivat vaikuttaa käyttäytymiseen ympäristöissä, joissa on kilpailun ja yhteenoton pohjavire (pl. Esim. papin musta asu)
- Vuonna 2004 tutkittiin Olympialaisten kamppailulaleja ja havaittiin, että (arvottu) puna-asuinen kilpailija voitti useammin vs. sininen asu
- Sen sijaan vaaleanpunainen koetaan hyvin vähän aktivoivaksi -> on tutkittu esim. maalaamalla vankilakäytäviä Baker-Miller Pink -sävyllä
- Lopullinen johtopäätös: tummuus, vaaleus ja kylläisyys määrittävät vaikutelmaa enemmän kuin sävy!

Emotion

BLUE

TRANQUILITY,
SECURITY,
INTEGRITY, PEACE,
LOYALTY, TRUST,
INTELLIGENCE

COLDNESS, FEAR,
MASCULINITY

PURPLE

ROYALTY, NOBILITY,
SPIRITUALITY,
LUXURY, AMBITION,
WEALTH

MYSTERY,
MOODINESS

TURQUOISE

SPIRITUAL,
HEALING,
PROTECTION,
SOPHISTICATED

ENVY, FEMININITY

PINK

HEALTHY, HAPPY,
FEMININE, SWEET,
COMPASSION,
PLAYFUL

WEAK, FEMININITY,
IMMATURITY

GREEN

FRESHNESS,
ENVIRONMENT,
NEW, MONEY,
FERTILITY, HEALING,
EARTH

ENVY, JEALOUSY,
GUILT

RED

LOVE, PASSION,
ENERGY, POWER,
STRENGTH, HEAT,
DESIRE

ANGER, DANGER,
WARNING

YELLOW

BRIGHT, SUNNY,
ENERGETIC, WARM,
HAPPY, PERKY, JOY,
INTELLECT

IRRESPONSIBLE,
UNSTABLE

ORANGE

COURAGE,
CONFIDENCE,
FRIENDLINESS,
SUCCESS

IGNORANCE,
SLUGGISHNESS

BROWN

FRIENDLY, EARTH,
OUTDOORS,
LONGEVITY,
CONSERVATIVE

DOGMATIC,
CONSERVATIVE

TAN

DEPENDABLE,
FLEXIBLE, CRISP,
CONSERVATIVE

DULL, BORING,
CONSERVATIVE

GOLD

WEALTH, WISDOM,
PROSPERITY,
VALUABLE,
TRADITIONAL

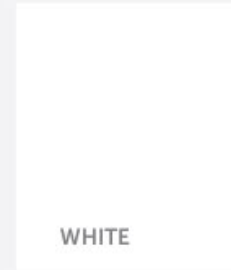
EGOTISTICAL,
SELF-RIGHTEOUS

SILVER

GLAMOROUS,
HIGH TECH,
GRACEFUL, SLEEK

INDECISIVE, DULL,
NON-COMMITTAL

WHITE

GOODNESS,
INNOCENCE,
PURITY, FRESH,
EASY, CLEAN

ISOLATION, PRISTINE,
EMPTINESS,

GRAY

SECURITY,
RELIABILITY,
INTELLIGENCE,
SOLID

GLOOMY, SAD,
CONSERVATIVE

BLACK

PROTECTION,
ELEGANCE,
DRAMATIC, CLASSY,
FORMALITY

DEATH, EVIL,
MYSTERY

Wright: A Theory of Colour Psychology and Colour Harmony

- Oksa 2019: ”Esimerkki modernista väripsykologian teoriasta on Angela Wrightin vuonna 1995 kehittämä teoria väriharmonioista. Wrightin teorian mukaan värit voidaan niiden harmoniaominaisuuksien perusteella jaotella neljään ryhmään, joista jokaista kuvailevat tietyt adjektiivit. Samoihin ryhmiin voidaan jaotella myös ihmiset heidän persoonallisuuden piirteidensä mukaan. Ihmisen persoona siis määrittelee mitkä värit ovat hänelle optimaalisia esimerkiksi sisustuksen ja pukeutumisen suhteen. Suuremmassa mittakaavassa teoriaa on hyödynnetty yritysten brändäämisessä, jolloin haluttujen ominaisuuksien mukaan valitaan värit tukemaan yrityksen imagoa.”

Wright: A Theory of Colour Psychology and Colour Harmony

- Oksa 2019: ”Teorian neljä väriryhmää on nimetty vuodenaikojen mukaan, eli ryhmät ovat kevät, kesä, syksy ja talvi. Värit jaotellaan näihin neljään ryhmään ominaisuuksiensa mukaan. **Kevät-ryhmän värit ovat vaaleita ja lämpimiä, kesävärit ovat viileitä ja usein harmaalla taitettuja, syksyvärit ovat lämpimiä, mutta intensiivisempiä kuin kevätvärit, kun taas talvivärit ovat viileitä, voimakkaita ja kirkkaita.** Värien yhteyttä sanoihin testattiin kokeessa, jossa koehenkilöiden tuli yhdistää toisiinsa väriryhmä ja niitä heidän mielestä parhaiten kuvailevat sanat. Kokeeseen osallistui koehenkilöitä Iso-Britanniasta, Kiinasta, Ranskasta, Saksasta, Espanjasta sekä Ruotsista. Tämän kokeen perusteella eri kulttuureista tulevat koehenkilöt yhdistivät pääsääntöisesti samat adjektiivit ja värit toisiinsa. **Kesäväriryhmään liitettiin sanoja kuten hauska, eloisa, älykäs, raikas ja mielikuvituksellinen. Kevätvärejä kuvailtiin sanoilla rauhallinen, muodollinen, vakuuttava, viileä ja pehmeä. Syksyryhmään liitettiin adjektiivit yltäkylläinen, maanläheinen, rohkea, autenttinen ja ympäristöllinen. Talvivärit puolestaan kuvailtiin sanoilla nykyaikainen, päättäväinen, tehokas, looginen ja ylevä.”**

SPRING

Fun
Lively
Clever
Fresh
Fanciful

SUMMER

Calm
Formal
Cool
Reassuring
Soft

AUTUMN

Abundant
Earth
Brave
Authentic
Environmental

WINTER

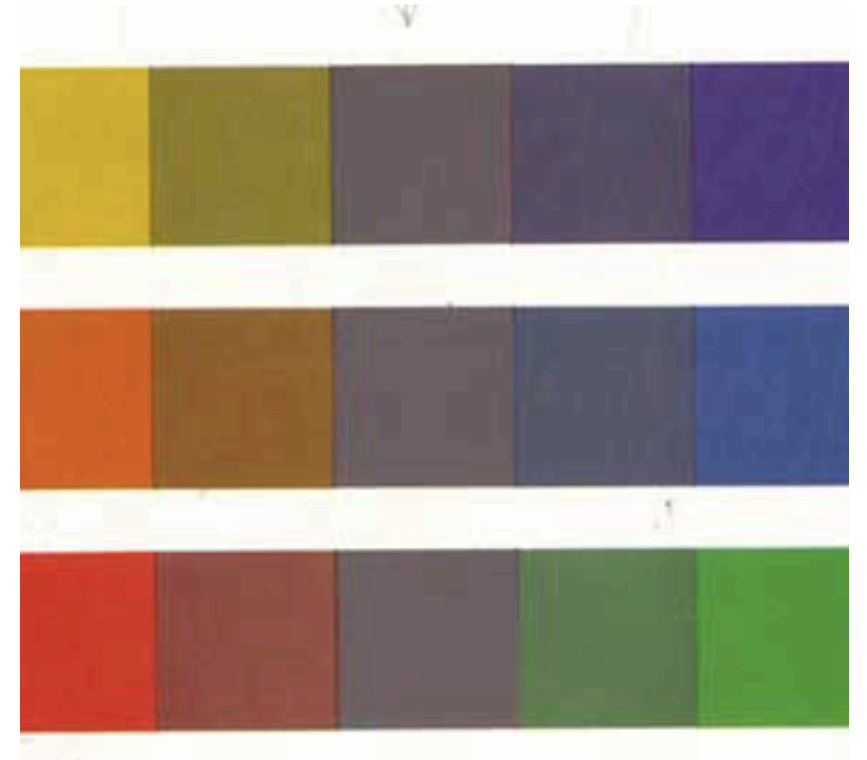
Contemporary
Decisive
Efficient Logical
Grand

Tunnetilojen värit -harjoitus

- Myötähäpeä
 - Väsymys
 - Onnellisuus
 - Viha
 - Riemu
 - Tyytyväisyys
- Kerää annetusta tunnetilasta 6kpl tunnetta kuvaavaa sävyä väripapereista. Leikkaa palaset (n. 3cm x 3cm) talteen ja liimaa paperille, kirjaa ylös tunnetila.

Sävyasteikko

- Valitse vastaväripari (esim. sininen-oranssi)
- Aloita puhtaista sävyistä. Sekoita sitten vastaväripareja toisiinsa niin, että keskelle tulee keskiharmaa (50/50) ja loput sävyt liukuvat luontevasti kohti vastaväriparin ääripäitä, eli puhtaita sävyjä
- Sekoita vähintään 13 sävyä (2x puhtaat sävyt, 1x keskiharmaa, 5 välivaihetta puhtaasta harmaaseen molemmin puolin) noin 2cmx2cm paloihin.
- Anna sävyjen kuivua, leikkaa irti paperista ja liimaa asteikko oikeassa järjestyksessään toiselle paperille.

- Leikkaa aikakauslehdistä 9 ”lempiväriäsi” ja 9 ”inhokkiväriäsi”
- Anna sävyille mahdollisimman hyvin sävyä kuvaava nimi, esim. ”myrkynvihreä” tai ”barbiepinkki” > Keksi nimet itse, vaikka sävy muistuttaisikin jotain jo nimettyä sävyä!

”Kaikkiällä näkyy nyt korallinpunaista. Amerikkalaisyhtiö Pantone päättää mihin väreihin ihastumme.”

Suomen kuvalehti 35/2019

Kirjoittanut Veera Jussila
Kuvitus Milena Huhta

PANTONE®

Color of the Year
2000 - 2019

				
2019 Living Coral	2018 Ultra Violet	2017 Greenery	2016 Rose Quartz & Serenity	2015 Marsala
				
2014 Radiant Orchid	2013 Emerald	2012 Tangerine Tango	2011 Honeysuckle	2010 Turquoise
				
2009 Mimosa	2008 Blue Iris	2007 Chili Pepper	2006 Sand Dollar	2005 Blue Turquoise
				
2004 Tigerlily	2003 Aqua Sky	2002 True Red	2001 Fuchsia Rose	2000 Cerulean

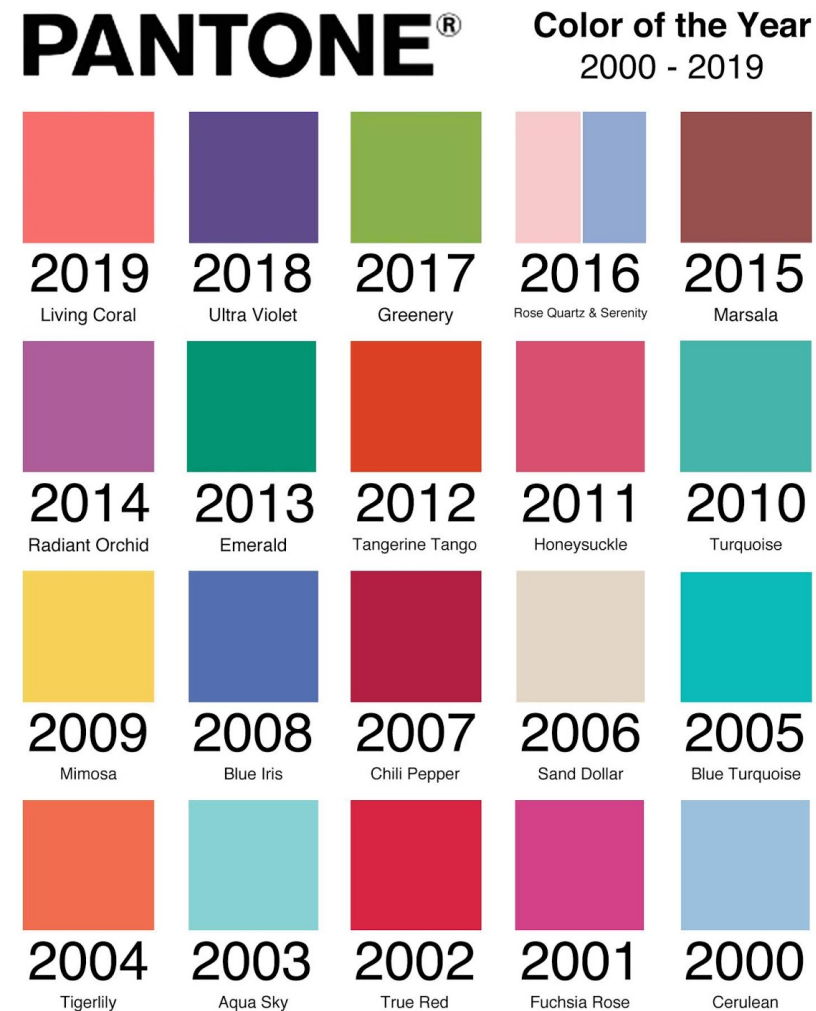
Pantone – kaupallinen väri

- Pantone on Yhdysvalloissa 1960-luvulla perustettu värialan yritys, joka valmistaa ja markkinoi **värireseptejä**
- Pantonen myymät värireseptit ja –kartat ovat käytössä mm. graafisilla aloilla, tekstiili- ja muotiteollisuudessa, sisustusteollisuudessa
- Tarkka (ja salainen!) reseptiikka varmistaa 100% oikean sävyn esim. yritysilmeeseen: Coca Colan punaista on vain yksi (Pantone 484)
- Reseptit perustuvat väriaineen määrään

Pantone – kaupallinen väri

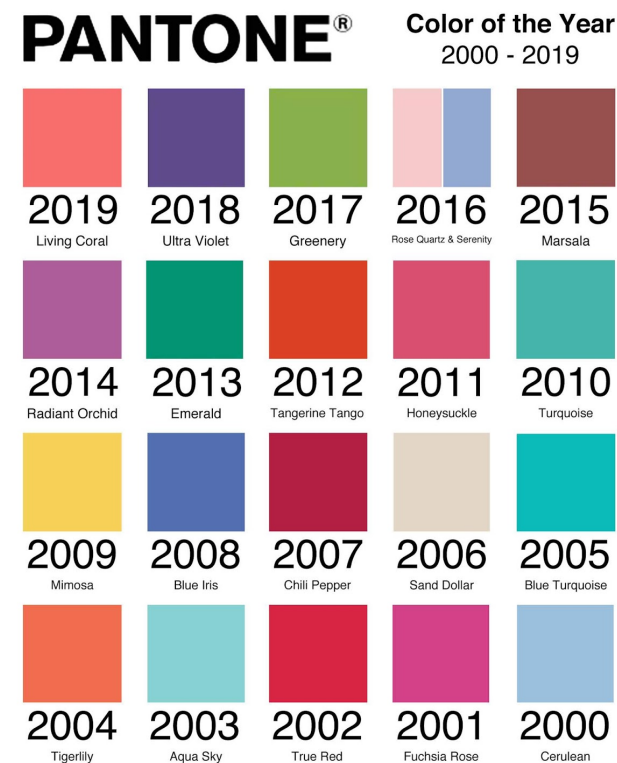
- Pantonen myyvin tuote on ”vuoden väri”, joka on valittu vuodesta 2000 alkaen
- Yritykset ostavat Pantonelta tulevan kauden ”väriennusteen”, jonka mukaan määritellään esim. vaatemallistojen värit
- Vuoden väri perustuu aina ennalta sovittuun teemaan, kuten ”pesäpaikka” (S/W 20-21)
- ”Uusin, toukokuussa laadittu *Pantone View Colour Planner* povaa jo kevättä ja kesää 2021. On tulossa luonnollisia ruskeita, metsäsienen sävyjä, rapsakoita vihreitä. Kasvitieteellinen teema kuvaa Shah’n mukaan eteenpäin menemistä.” SK2019

Vuoden väri

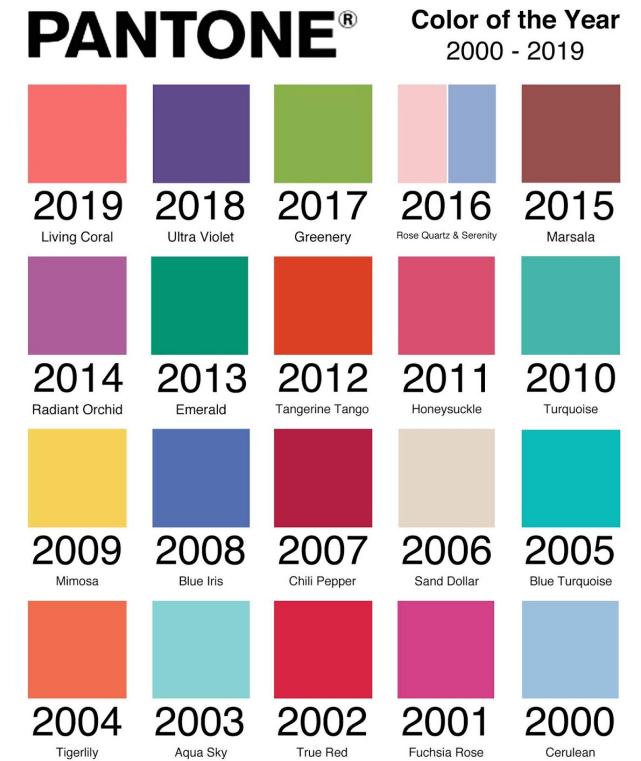
Vuoden värin valitsee Pantone Colour Instituten salainen raati. Väri päätetään elokuussa, mutta julkaistaan joulukuussa: sitä ennen yritykset saavat ostaa värin reseptin ja saada koneistonsa valmiiksi tuottamaan kyseisen värisiä asioita

- Käytännössä vuoden väri on jokin raadin määrittelemän ennusteen sävyistä
- Joinakin vuosina vuoden väriksi on valittu väripari
- Jopa Pantone-kriittiset yritykset, kuten Marimekko taipuvat vuoden värin edessä. Omasta väriarkistostaan huolimatta Marimekko pyrkii aina vastaamaan Pantonen vuoden väriin: kun vuoden väri 2019 oli koralli, Marimekko toi markkinoille purukuminpinkkiä ja poltettua oranssia

Intercolor on suomalainen vastine

- Myös Suomessa ennustetaan väriä: omia väritrendiennusteitaan tekevät muun muassa Intercolor ja Tikkurila
- Suomalaiset muokkaavat usein ”Suomeen sopivan” version Pantonen ennusteista: joukosta poistetaan esimerkiksi puuterisia sävyjä
- Inspiraation lähteet ennusteille ovat samanlaisia: näyttelyt, Netflix-sarjat, katumuoti ym. -> erilaiset ennusteet ovat usein samankaltaisia
- ”Toisaalta (muotiteollisuuden) vanha sykli on hajonnut. Ennen värit pujottelivat kangastehtailta ensin luksusvaatteisiin. Zara ja H&M voivat kuitenkin aloittaa trendin yksin, asettamalla keltaista tuhansiin näyteikkunoihin. Ja jos Zaran suunnittelija vaikuttaa Instagramissa näkemästään väristä, se saadaan Bulgariasta tai Turkista kauppoihin muutamassa viikossa. Mutta senkin takaavat Pantone-koodit.” SK2019

2020

*A timeless and enduring blue hue
elegant in its simplicity.*

DISCOVER CLASSIC BLUE ▶

INTRODUCING

Color of
the Year
2020

PANTONE

Classic Blue
19-4052

2021

2022

Intercolor S/W 21-22: <https://www.icfin.com/kauden-varit/>

AMUSEMENTS

Amusements, a joyous and whimsical color story of irrepressible fun and spontaneity is amplified by the carefree confidence and joyful attitude of PANTONE 17-3938 Very Peri, a twinkling blue hue whose playfulness emboldens uninhibited expression and experimentation.

Color Harmonies

PANTONE®
15-1905
Burnished Lilac

PANTONE®
14-1905
Lotus

PANTONE®
16-1330
Muted Clay

PANTONE®
14-0626
Dried Moss

PANTONE®
17-3938
Very Peri

PANTONE®
16-5907
Granite Green

PANTONE®
18-1718
Hawthorn Rose

PANTONE®
17-1605
Elderberry

BALANCING ACT

Balancing Act is a complementary palette of color whose natural balance of warm and cool tones support and enhance one other. The brilliance of PANTONE 17-3938 Very Peri is intensified within this artfully calibrated palette, injecting a feeling of liveliness and visual vibration.

Color Harmonies

WELLSPRING

A holistic and harmonious blend of nature infused shades, Wellspring highlights the compatibility of the greens with good-natured PANTONE 17-3938 Very Peri, and the health-giving properties of these deliciously subtle and nourishing hues.

Color Harmonies

THE STAR OF THE SHOW

The dynamic presence of PANTONE 17-3938 Very Peri comes through in The Star of the Show, as we surround this happiest and warmest of all the blue hues with a palette of classics and neutrals whose essence of elegance and understated stylishness convey a message of timeless sophistication.

Color Harmonies

BALANCING ACT

Balancing Act is a complementary palette of color whose natural balance of warm and cool tones support and enhance one other. The brilliance of PANTONE 17-3938 Very Peri is intensified within this artfully calibrated pale injecting a feeling of liveliness and visual vibration.

Color Harmonies

AMUSEMENTS

Amusements, a joyous and whimsical color story of irrepressible fun and spontaneity is amplified by the carefree confidence and joyful attitude of PANTONE 17-3938 Very Peri, a twinkling blue hue whose playfulness emboldens uninhibited expression and experimentation.

Color Harmonies

THE STAR OF THE SHOW

The dynamic presence of PANTONE 17-3938 Very Peri comes through in The Star of the Show, as we surround this happiest and warmest of all the blue hues with a palette of classics and neutrals whose essence of elegance and understated stylishness convey a message of timeless sophistication.

Color Harmonies

WELLSPRING

A holistic and harmonious blend of nature infused shades, Wellspring highlights the compatibility of the greens with good-natured PANTONE 17-3938 Very Peri, and the health-giving properties of these deliciously subtle and nourishing hues.

Color Harmonies

Josef Albers (1888-1976)

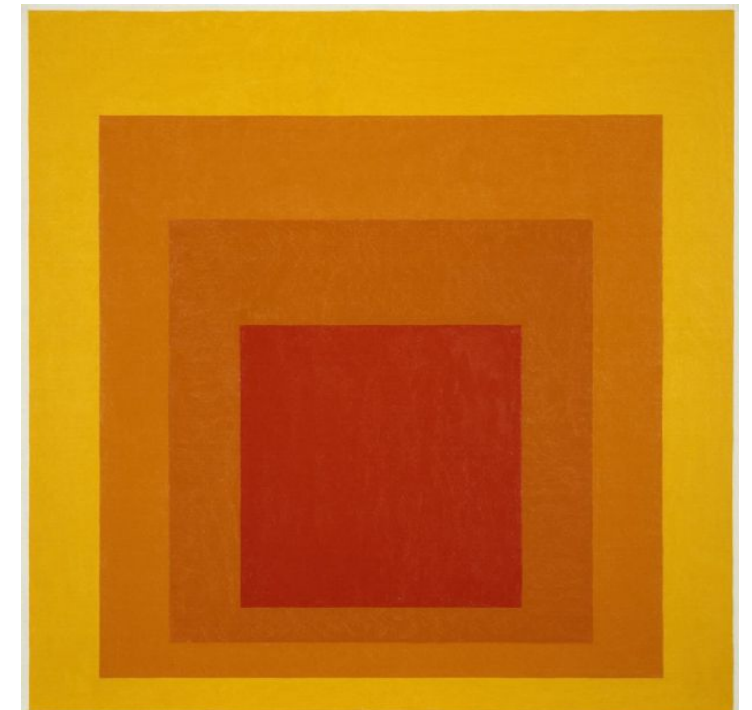
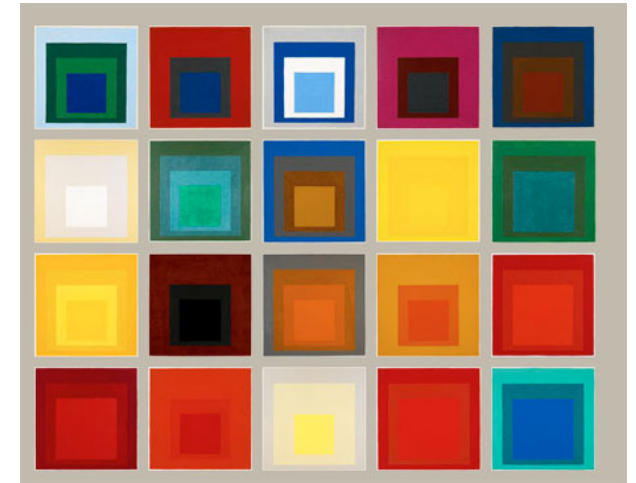
- Saksalainen abstrakti taidemaalari, joka tunnetaan väritutkimuksistaan
- Tutki värioppia ja erityisesti värien vaikutuksia toisiinsa tiiviisti koko uransa ajan, ja perusti niihin myös kuuluisimpien teostensa taiteellisen ilmaisun
- Vuoden 1963 julkaisu ”**Interaction of Color**” (suom. Värien vuorovaikutus) on yksi väriopin keskeisiä teoksia
 - Ei perustu mihinkään teoriaan, oppiin, värifysiikkaan tai fysiologiaan, vaan Albersin omiin havaintoihin ihmisen ja värin vuorovaikutuksesta, jotka ilmenevät elävissä, todellisissa tilanteissa

Albersin teesejä

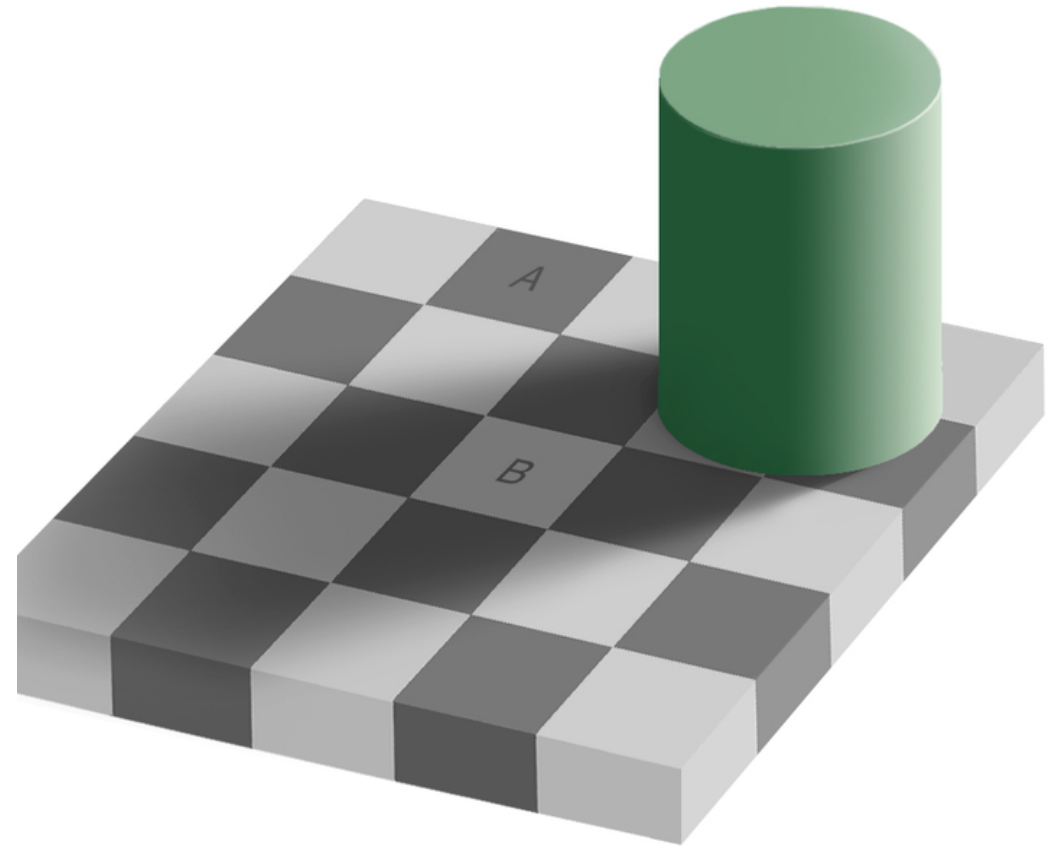
” Väri käyttäytyy mielestäni kuin ihminen kahdella tavalla: ensinnäkin toteuttaessaan itseään ja toiseksi toteuttaessaan suhdetta muihin.”

- Väriä tuskin koskaan havaitaan juuri sellaisena kuin se oikeastaan on, siksi se on taiteen välineistä suhteellisin
- Osatakseen käyttää väriä tehokkaasti on tiedettävä, että se harhauttaa lakkaamatta
- Yksi väri voidaan tulkita lukemattoman monella tavalla
- Opetuksen tarkoitus on kehittää värisilmää yrityksen ja erehdyksen kautta, oppia näkemään värien toiminta ja tuntemaan niiden keskinäiset suhteet
- Tällainen harjoittelu kehittää havainto- ja ilmaisukykyä
- Käytäntö asetetaan teorian edelle

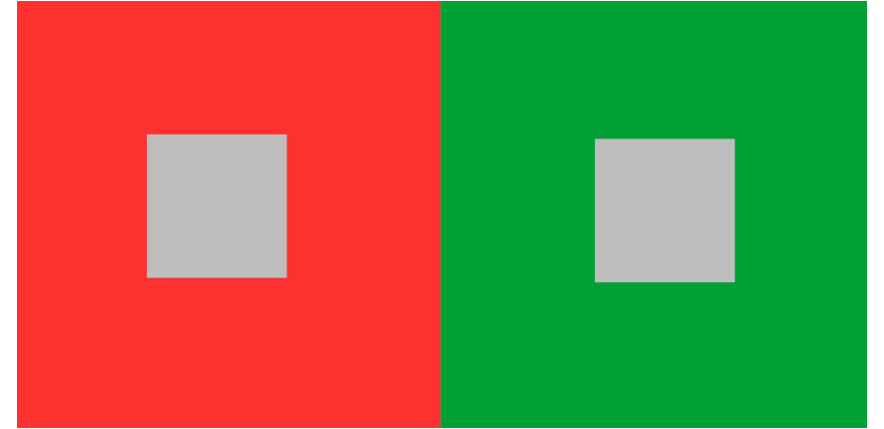
Albersin värisommitteluharjoitukset

- Värillisiä paperinpaloja käyttämällä kokeillaan ja etsitään värien erilaisia vaikutuksia toisiinsa, esim. toistensa tummuuteen, vaaleuteen, sävyyn ja kylläisyyteen
- Lisäksi luodaan erilaisia illuusioita pelkästään erilaisia värisävyjä rinnastamalla, esim. värien tilavuudesta ja peittävydestä
- **Illuusio** eli **havaintoharha** on hahmotusvirhe joka syntyy, kun aistiärsyksen osat vääristävät kokonaisuuden.
- **Illusion aiheuttamia värisävyjä (tai tummuus-vaaleuksia) ei siis ole fyysisesti olemassa, vaan ne luodaan näköaistimuksen myötä aivoissa**

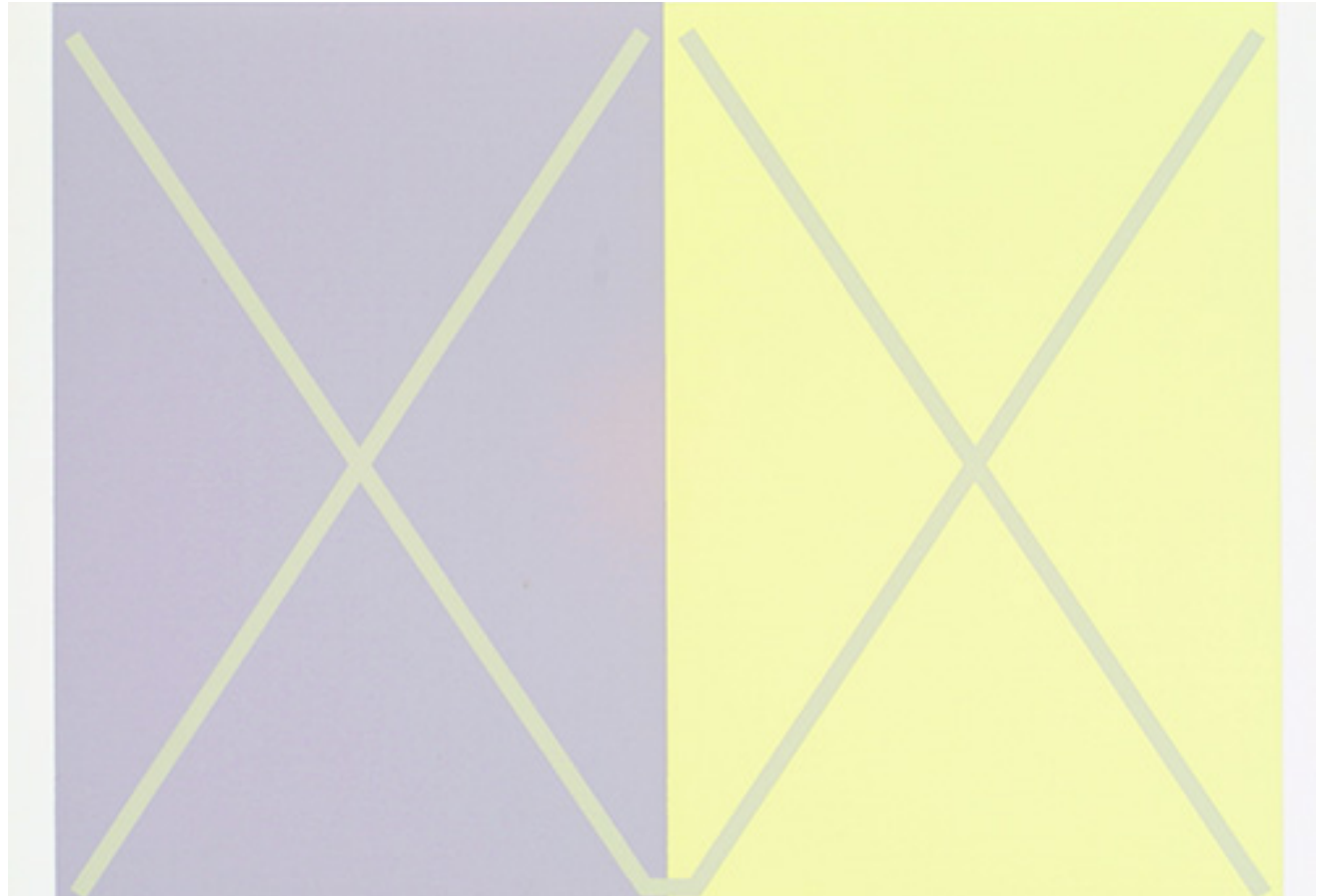
Värien vuorovaikutus

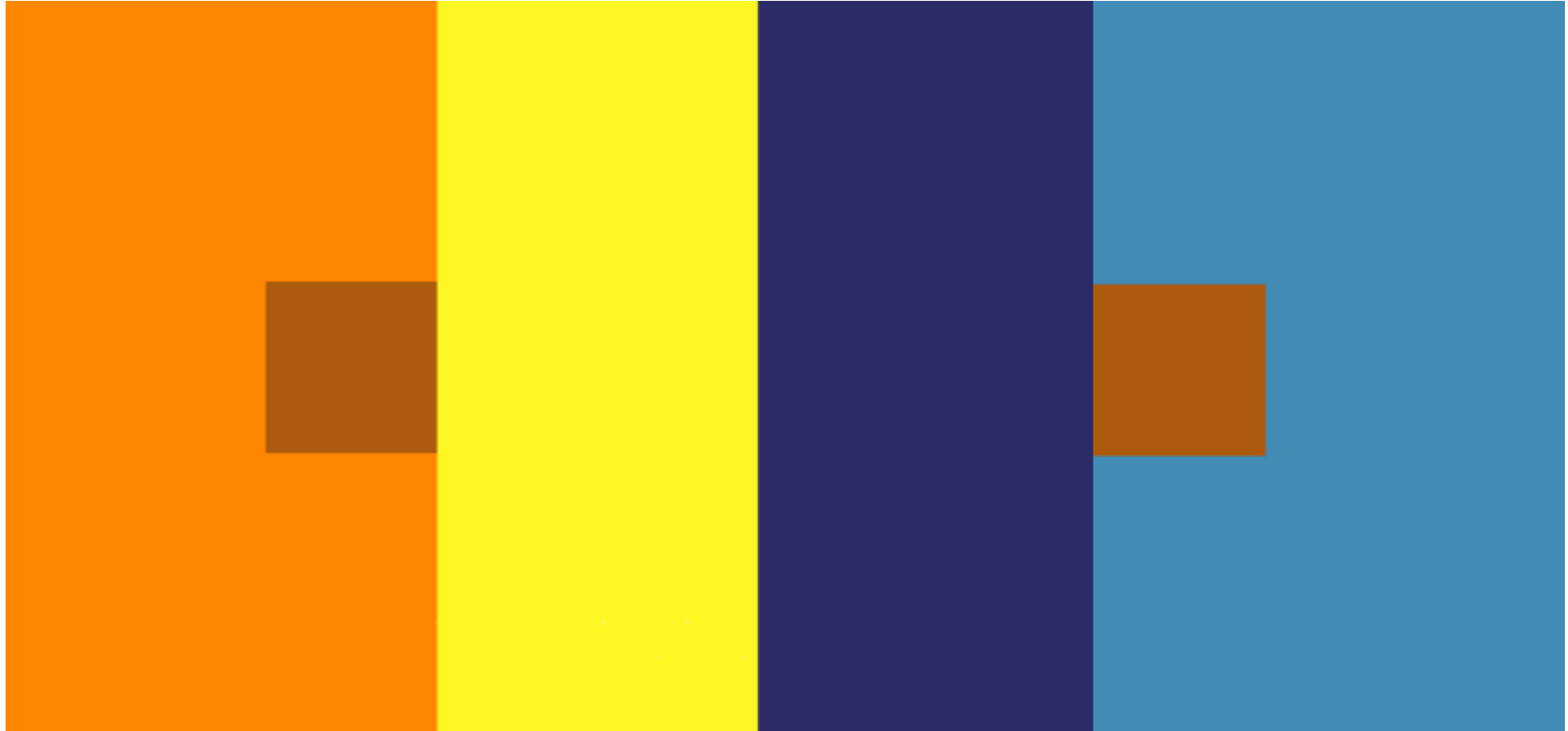
- On mahdollista kuulla yksittäinen sävel, mutta yhtä väriä ei juuri koskaan näe erillisenä, muista väreistä riippumattomana ilmiönä. Värit muuttuvat jatkuvasti lähellä olevien muiden värien ja olosuhteiden vaihdellessa
- Simultaaninen kontrasti = värien havaittua muuttumista ympäröivälle värille vastakkaiseksi, esim. harmaan täplän muuttumista vihertäväksi punaisen värialueen ympäröimänä, tai harmaan värin muuttumista taustan tummuuden ja vaaleuden vaihteluiden myötä

Keskeisiä väriharjoituksia 1: Yksi väri näyttää kahdelta

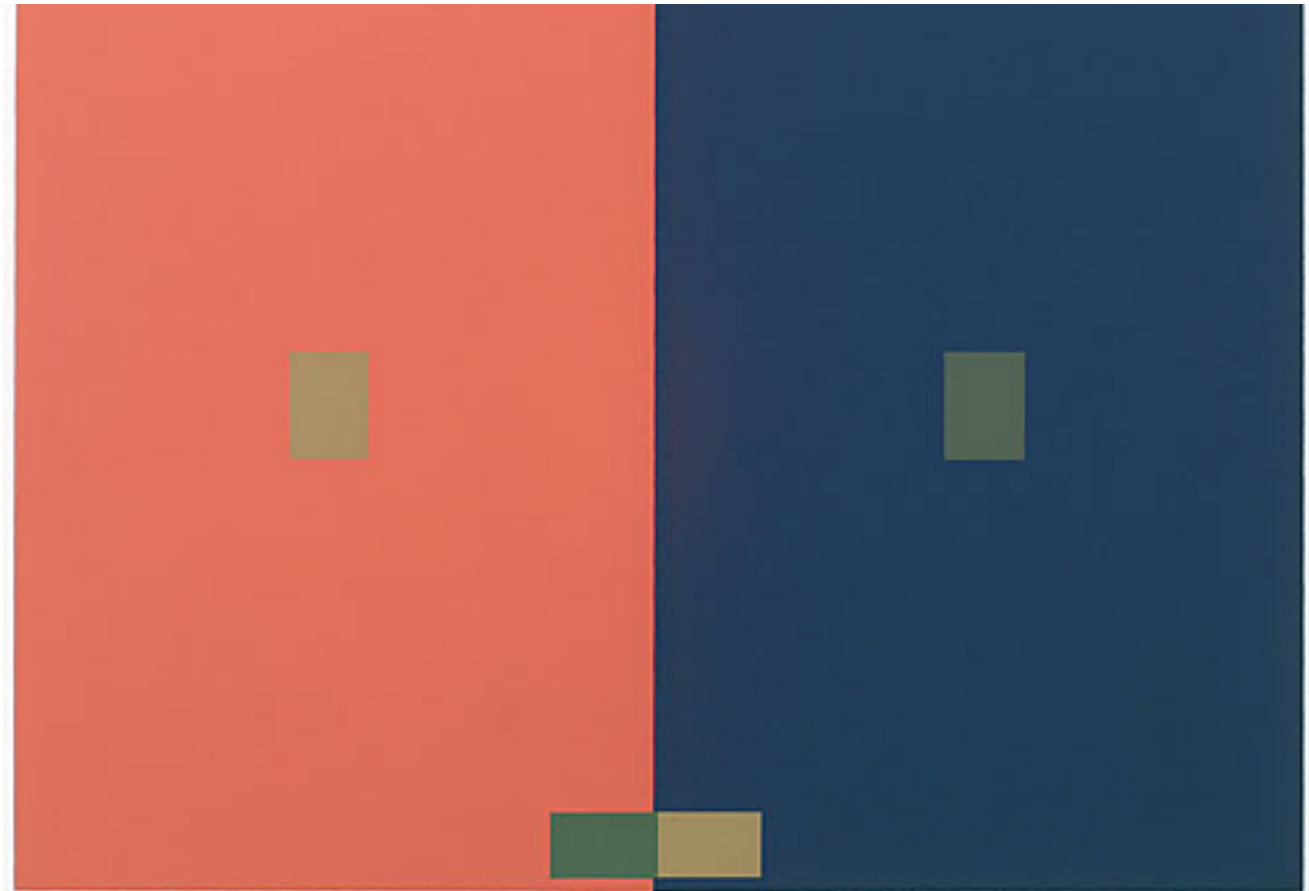
Tarkoituksena on löytää väri (keskellä), joka **muuttuu** taustavärillä A taustavärin B kaltaiseksi JA taustavärillä B taustavärin A kaltaiseksi ja joka **muistuttaa molempia yhtä paljon** eli samastuu niihin.

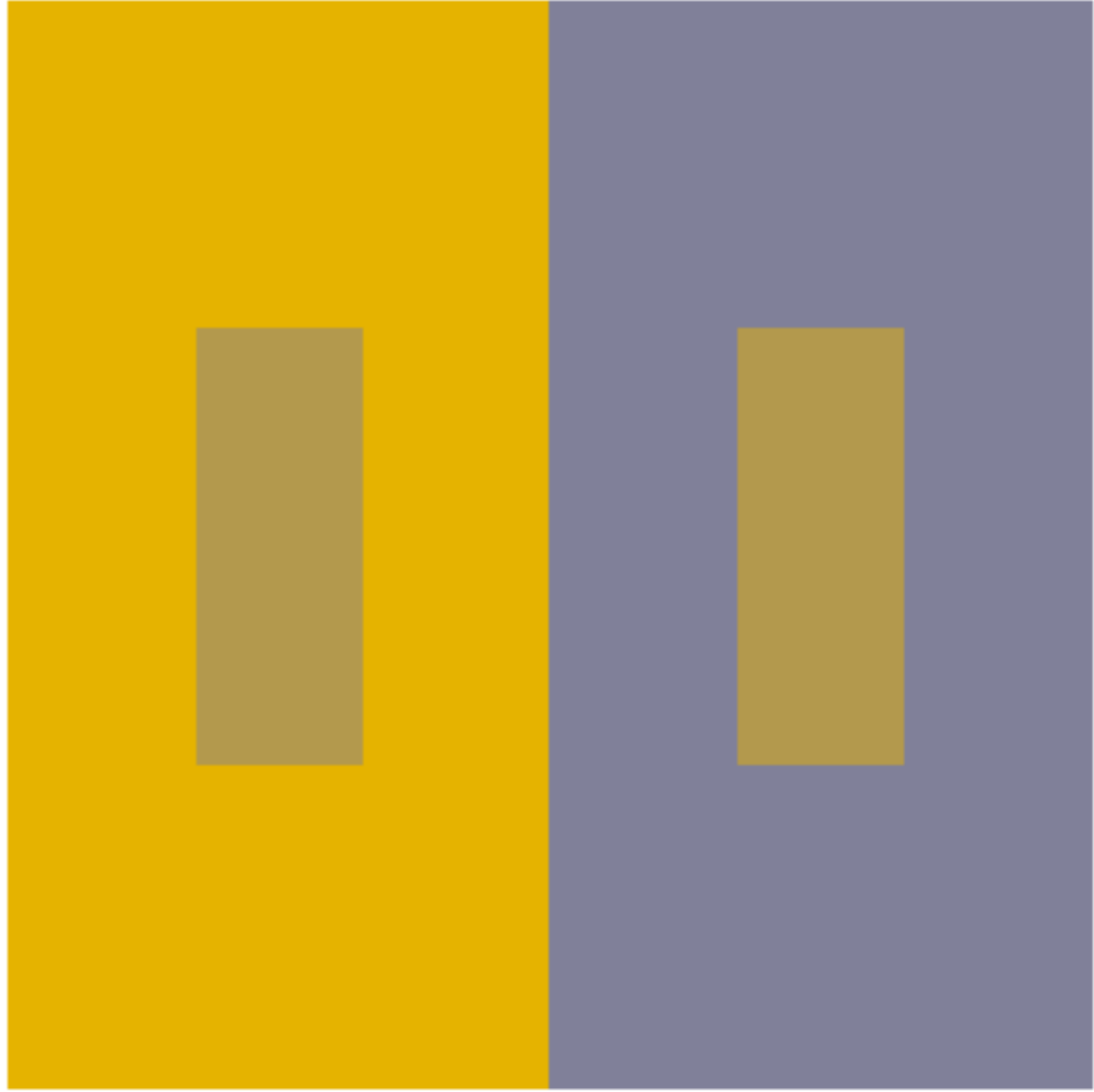

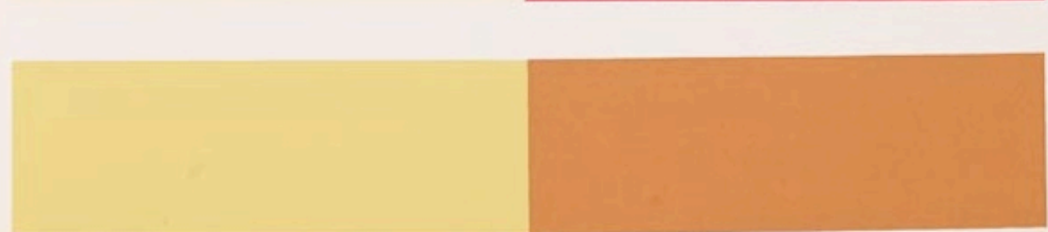
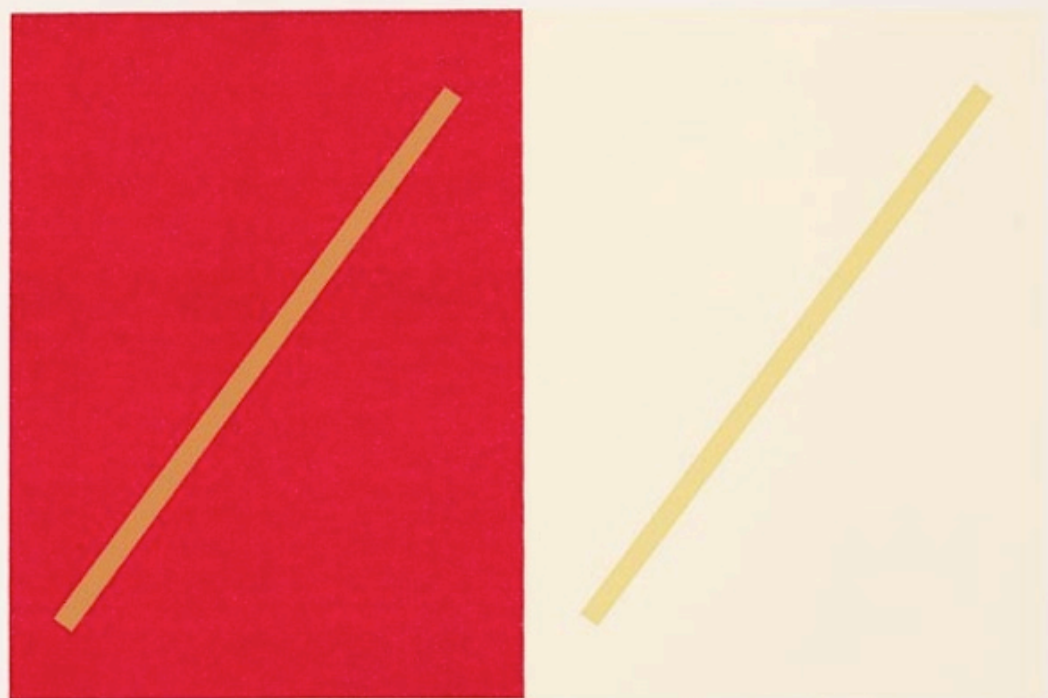

Väriharjoitus 2: Kaksi väriä näyttää yhdeltä

- Nyt asetetaan kaksi **erilaista** väriä kahdelle **erilaiselle** taustalle, ja taustojen avulla yritetään saada värit lähentymään toisiaan
- **Lopputulos on sitä onnistuneempi, mitä erilaisempia muutettavat väri ovat**
- Vinkki: Taustavärit valitaan usein muutettavien värien voimakkaampina muunnoksina, jotka sitten imevät heikommista viimeisenkin väriolemuksen

Väriharjoitus 3: Läpikuultavuuden illuusio

- Henkilöt, jotka ovat paljon värien kanssa tekemisissä muistavat, minkälaisia sekoituksia eri väreistä saadaan. He siis pystyvät kuvittelemaan ja näkemään mielessään **sekoitusvärejä**
- Läpikuultavuuden illuusio luodaan tätä taitoa hyväkseen käyttämällä: **värit näyttävät kuultavan toistensa läpi.**
- Muista: **Sekoitus on vaaleampi kuin tummempi lähtöväri (=väri, jonka päälle illuusio luodaan) ja tummempi kuin vaalea lähtöväri.**

Kurssin lopputyö

- Suunnittele teos, jossa hyödynnät jotain kurssilla oppimaasi asiaa tai sinua kiinnostanutta seikkaa. Voit valita myös valmiin aiheen alta.
 - Esim. väriympyrän käyttäminen, värien historia, värijärjestelmät, värit luonnossa, värien vuorovaikutus, väriharmoniat/kontrastit, värien psykologia, värien kaupallisuus tms.
 - Valitse itsellesi mieluinen väritekniikka (liidut, värikynät, tussit, akvarellit, peitevärit, akryylit, digi...)
1. Suunnittele ja toteuta teos, jossa tutkit **ilmaperspektiiviä** maisemassa
 2. Suunnittele ja toteuta teos, jossa ilmennät **läpinäkyvyyden illuusiota**
 3. Suunnittele ja toteuta teos, johon toteutat valitsemasi tunnelman **värien psykologiaa** hyödyntämällä

Portfolion sisällöt

- Puhtaat sävyt paletilta
- Värien sekoittuminen (kaikki kaikkien kanssa)
- Väriympyrä
- 3 värikontrastia/harmoniaa
- (Sävyasteikko)
- Lempi/inhokkivärini + nimeä sävy
- Värien vuorovaikutus
- Lopputyön suunnitelma

